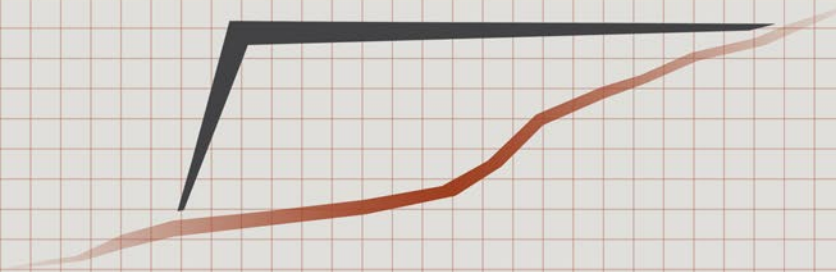

ΓΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Κέντρο οινοπαραγωγής και ελαιοπαραγωγής
στον οικισμό των παλιών Φάρσων Κεφαλονιάς

Βασιλάτου Ανδριάνα
Ντόλογλου Ηλέκτρα
Παπαδόπουλος Γεράσιμος

Επιβλέποντες Καθηγητές

Λάββα Ρίβα
Γυφτόπουλος Σταύρος

Ιούλιος 2020

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος

Λίγα λόγια για το νησί της Κεφαλονιάς	4
Λόγοι επιλογής του οικισμού των παλιών Φάρσων	6
Εννοιολογικά εργαλεία - Μεθοδολογία	8
Τρόποι προσέγγισης ερειπίου	10
Πορεία στο χρόνο	12
Χάρτες ενδιαφέροντος	14
Στιβάδες νοήματος	24
	42
Σενάριο παρέμβασης	
	44
Λειτουργικές ενότητες σχεδιασμού	
	48
Masterplan οικισμού	
	52
Αναβίωση παλιού οικισμού	
	54
Αρχές ένταξης	
	56
Υλικότητες	
	58
Διάγραμμα χώρων και κινήσεων	
	60
Προοπτικές τομές	
	62
Αρχιτεκτονικά σχέδια	
	80
Φωτορεαλιστικές απόψεις	
	82
Φωτογραφίες προπλασμάτων	

Επίλογος

Ευχαριστίες

Πρόλογος

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί συνέχεια της διάλεξής μας: «Θραύσματα του παρελθόντος», κατά την οποία μελετήσαμε τον οικισμό των Φάρσων Κεφαλονιάς, έναν από τους ελάχιστους που επιβίωσαν μετά τον καταστροφικό σεισμό που έπληξε το νησί το 1953.

Πρόκειται για το σχεδιασμό ενός κέντρου οινοπαραγωγής και ελαιοπαραγωγής στον εγκαταλελειμμένο οικισμό των Φάρσων της Κεφαλονιάς. Το κέντρο αυτό προβλέπεται να είναι επισκέψιμο από το κοινό, καθώς και να αναβαθμίσει το επίπεδο σπουδών του τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων στο Αργοστόλι με τη παροχή επιπλέον εγκαταστάσεων. Επιπλέον, στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομίας του τόπου μέσω του πρωτογενούς τομέα απασχόλησης.

Λίγα λόγια για το νησί της Κεφαλονιάς

Το νησί ανήκει στα Επτάνησα και έχει πρωτεύουσα το Αργοστόλι. Χαρακτηρίζεται από έντονο γεωμορφολογικό ανάγλυφο με ακρωτήρια, σπήλαια και βραχώδεις ακτές καθώς και από συχνή σεισμική δραστηριότητα. Έχει μόνιμο πληθυσμό 35.801 κατοίκους και πάνω από 300 οικισμούς.

Τοποθεσία

Ιόνιο Πέλαγος, Επτάνησα

Πρωτεύουσα

Αργοστόλι

Πληθυσμός και έκταση

35.801 κάτοικοι (απογραφή 2011), 773 τ.χλμ.
Πάνω από 300 οικισμοί

Υψόμετρο

1628 μ., Υψηλότερη κορυφή: Μέγας Σωρός
(οροσειρά Αίνος)

Έδαφος - Τοπογραφία

Έντονο γεωμορφολογικό ανάγλυφο με γεωλογικά φαινόμενα, συχνή σεισμική δραστηριότητα, κόλποι, ακρωτήρια, σπήλαια, βραχώδεις ακτές με μεγάλο βάθος

Λόγοι επιλογής του οικισμού των παλιών Φάρσων

Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με τα Φάρσα αφενός λόγω της ελκυστικής τους τοποθεσίας πάνω στο λόφο με το έντονο ανάγλυφο και την ανεμπόδιστη θέα προς τη θάλασσα, αφετέρου λόγω της φθοράς που τα χαρακτηρίζει, καθώς δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια ανάδειξής τους όλα αυτά τα χρόνια. Ταυτόχρονα η μικρή απόσταση του χωριού από το Αργοστόλι, θα διευκόλυνε ίσως μια πιθανή αναβίωση. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι μετά το σεισμό του 1953 το χωριό εγκαταλείφθηκε και ξαναχτίστηκε μόλις λίγα μέτρα πιο κάτω. Τόσο η ύπαρξη του κεντρικού επαρχιακού δρόμου στο σημείο αυτό, αλλά και το ομαλότερο έδαφος, το οποίο καλλιεργούσαν ήδη οδήγησαν τους κατοίκους στην επιλογή αυτής της νέας τοποθεσίας.

Για την κατανόηση των νοημάτων του οικισμού, έγινε αναζήτηση εννοιών που συνδέονται με τη περιοχή μελέτης, όπως αυτές της μνήμης, του μνημείου και του ερειπίου.

Η ανάγκη για διατήρηση της μνήμης, εκφράζεται μέσα από την κατασκευή μνημείων. Γίνεται κατανοητό ότι η έννοια του μνημείου δεν περιορίζεται μόνο σε κάτι που είναι καθολικά αναγνωρισμένο ως αντικείμενο πολιτισμικής κληρονομιάς και ιστορικής αξίας, δηλαδή ως ιστορικό μνημείο, αλλά μπορεί να εκφράζει οτιδήποτε ανακαλεί τη συλλογική ή και ατομική μνήμη, αποτελώντας ίσως ένα "βιωματικό μνημείο". Όπως αναφέρει ο Διονύσης Ζήβας: Μνημεία δεν είναι τα κτίσματα, αλλά και το περιβάλλον τους το κτισμένο ή το φυσικό. Είναι όλα εκείνα τα αναπόσπαστα δεμένα με την ιστορία, το τοπίο και τους ανθρώπους». Τα Φάρσα αποτελούν ένα τέτοιο μνημείο, τα οποία καλούν τον επισκέπτη μέσα από τον περίπατο να τα ανακαλύψει.

Η μεθοδολογία που ακολουθούμε δεν στηρίχθηκε μόνο στη διερεύνηση θεωρητικού υλικού, αλλά και σε εποπτικά εργαλεία. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική έρευνα και διεξαγωγή συνεντεύξεων στους κατοίκους του χωριού. Στον τόπο μελέτης, ακολούθησε φωτογραφική και σχεδιαστική αποτύπωση. Έτσι, οδηγηθήκαμε στη διαμόρφωση 13 χαρτογραφήσεων, οι οποίες αντιστοιχούν σε στρώσεις ανάγνωσης και νοηματοδότησης. Αυτή η συλλογή χαρτών αποτέλεσε τη βάση για το επόμενο ζήτημα, δηλαδή το σχεδιασμό.

Εννοιολογικά Εργαλεία

μνήμη

ανάμνηση
φαντασία
νοσταλγία

μνημείο

ιστορικό
βιωματικό

ερείπιο

δημιουργία
πολιτισμική αξία
τρόποι προσέγγισης

Μεθοδολογία

θεωρητικό υλικό

+

ερωτηματολόγια

+

επιτόπια έρευνα

βιβλιογραφική
έρευνα

διεξαγωγή
συνεντεύξεων

φωτογραφική
σχεδιαστική
αποτύπωση

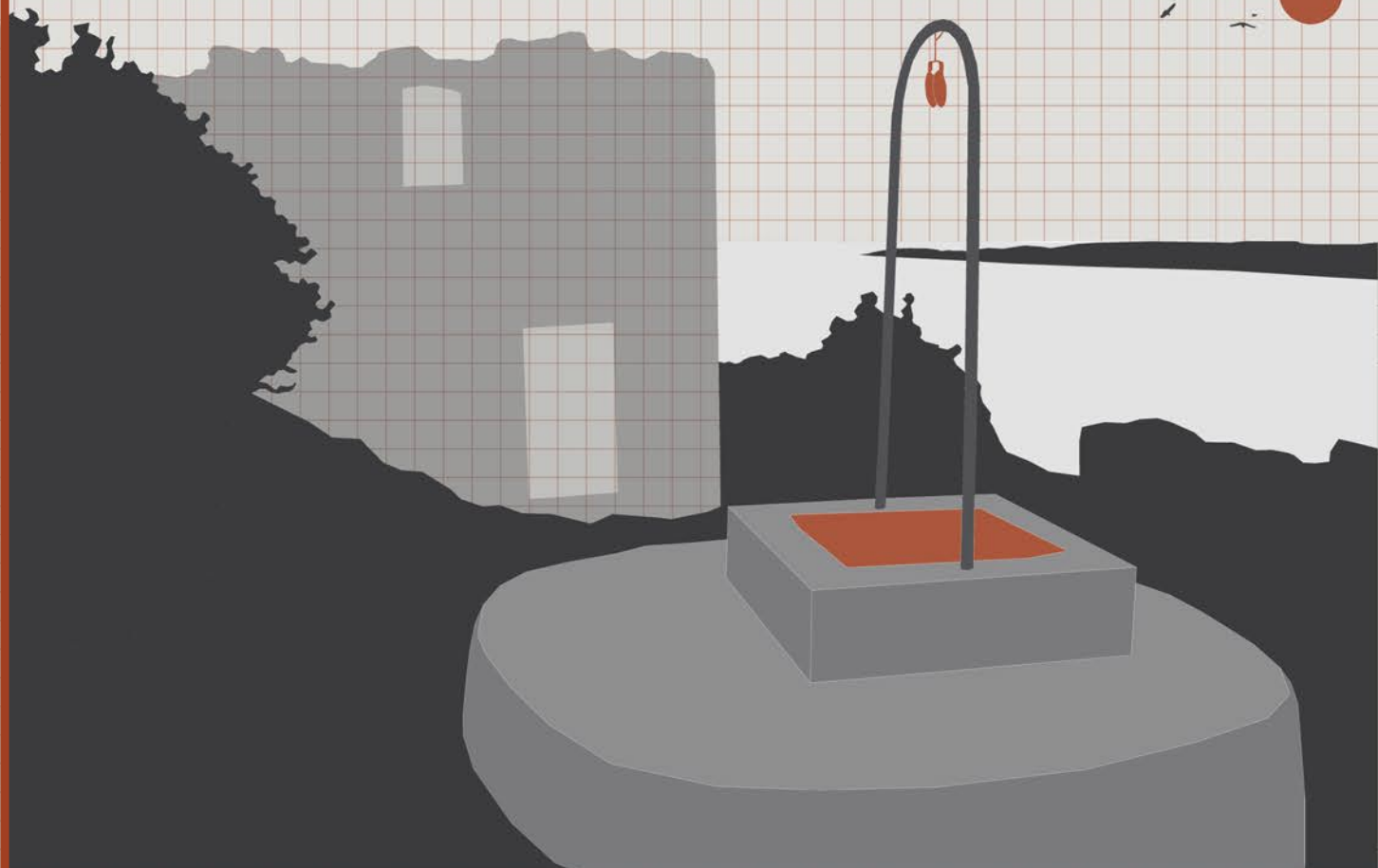
13

χαρτογραφήσεις

στρώσεις ανάγνωσης - νοηματοδότησης

σχεδιασμός

Τρόποι προσέγγισης ερειπίου

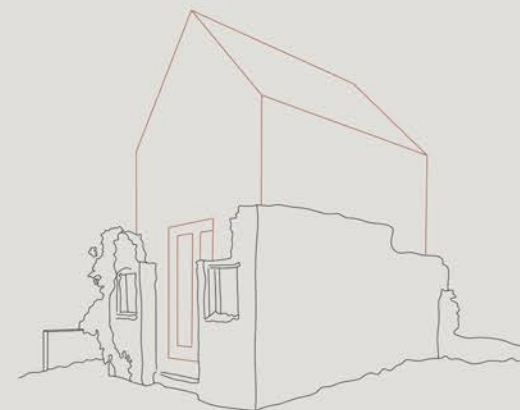

Τα ερείπια είναι μάρτυρες μιας προγενέστερης ζωής, την οποία καλούνται να ανακαλύψουν όσοι δεν την έζησαν. Μέσα από την υλική τους υπόσταση, αναγκάζεται κανείς να αντιληφθεί την παροδικότητα του χρόνου, αφού αυτό που υπήρχε δεν υπάρχει πια, αλλά ταυτόχρονα και τη διαχρονικότητα, καθώς στο ανθρώπινο μάτι ο αργός ρυθμός διάβρωσής τους δε γίνεται εύκολα αντιληπτός. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις διαφορετικές στρατηγικές προσέγγισης του ερειπίου που δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα του. Συγκεκριμένα, αυτές που θεωρήσαμε ότι ανταποκρίνονται στην περίπτωση που μελετήσαμε είναι η επιστροφή των υλικών στη φύση χωρίς καμία παρέμβαση, η επανάχρηση του ερειπίου με σεβασμό στην προϋπάρχουσα ταυτότητα και η τεχνική ανακύκλωσης των υλικών σε μια νέα συνθετική πρόταση.

επιστροφή στο έδαφος

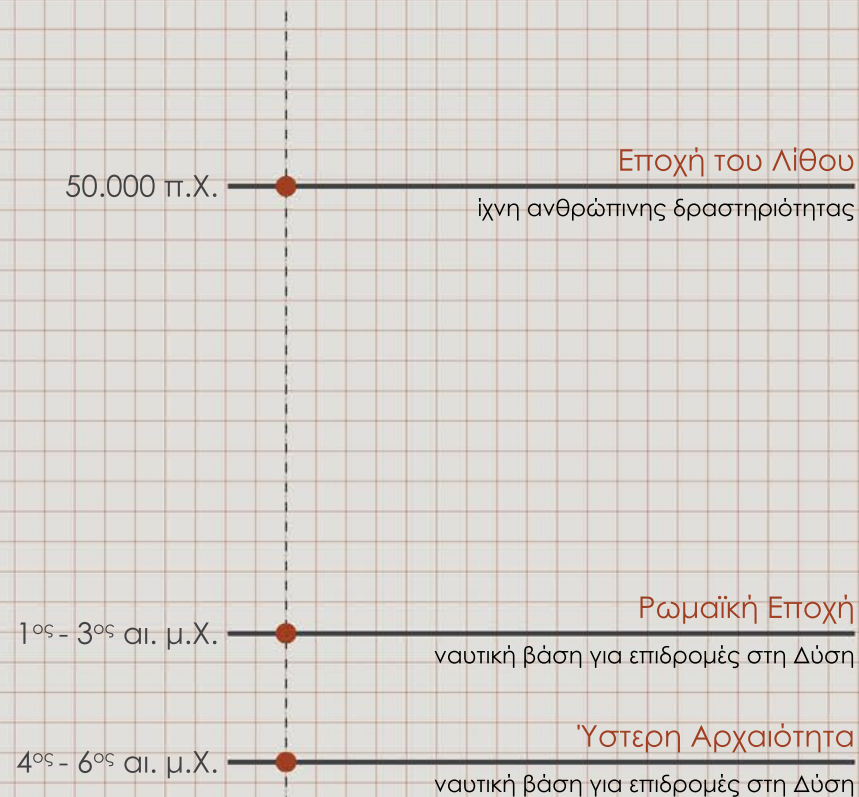
επανάχρηση με σεβασμό
στην αρχική μορφή

ανακύκλωση των υλικών

Πορεία στο χρόνο

Κρίθηκε σημαντικό να μελετηθεί συνολικά το νησί της Κεφαλονιάς, ξεκινώντας από την ιστορική της πορεία στο χρόνο. Σημειώνονται συνοπτικά μέσω ενός timeline τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα από την προϊστορία μέχρι σήμερα που παρατηρείται μια τάση για προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και την προώθηση των τοπικών προϊόντων.

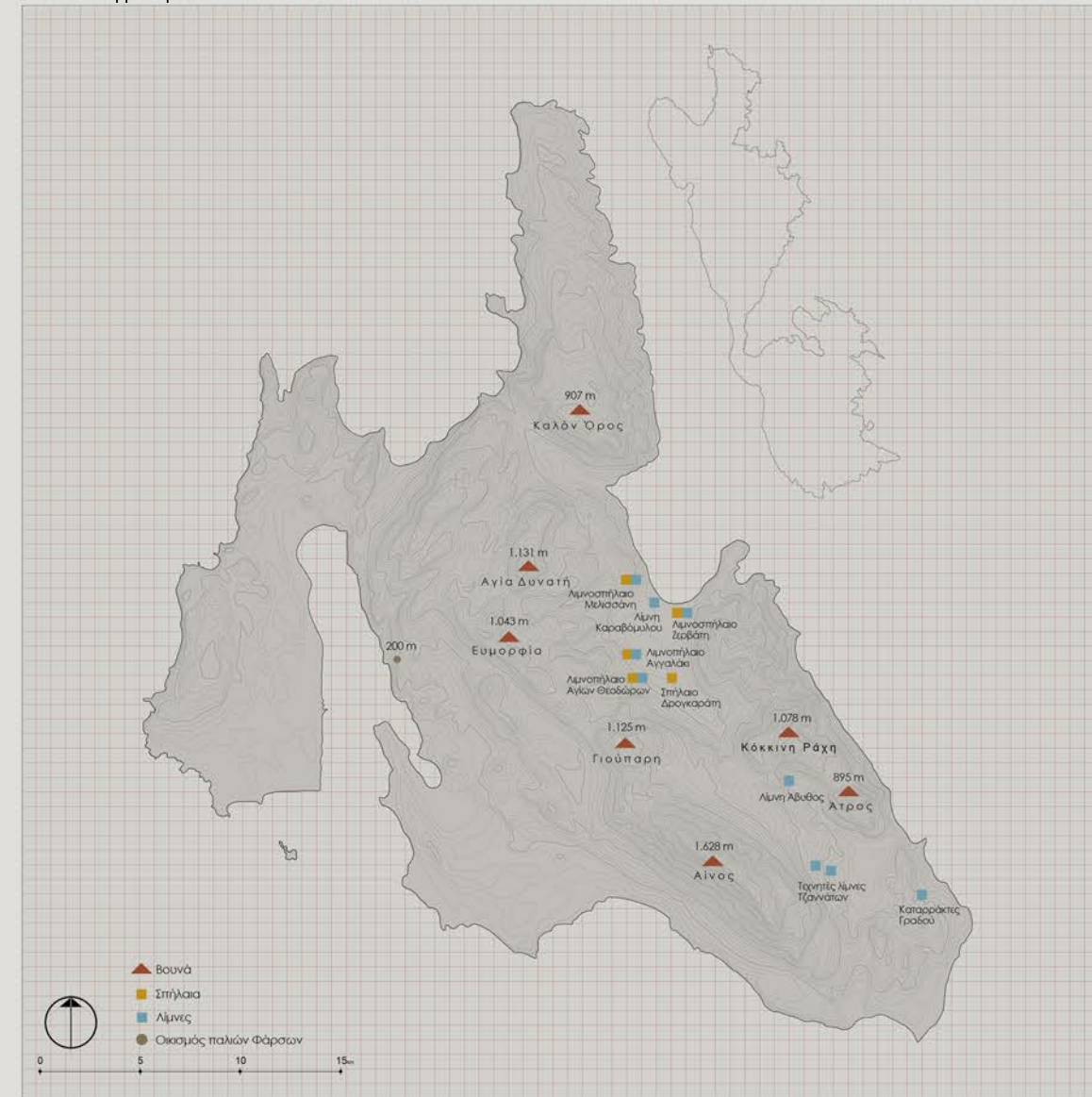

Χάρτες ενδιαφέροντος

1. Πρόσβαση

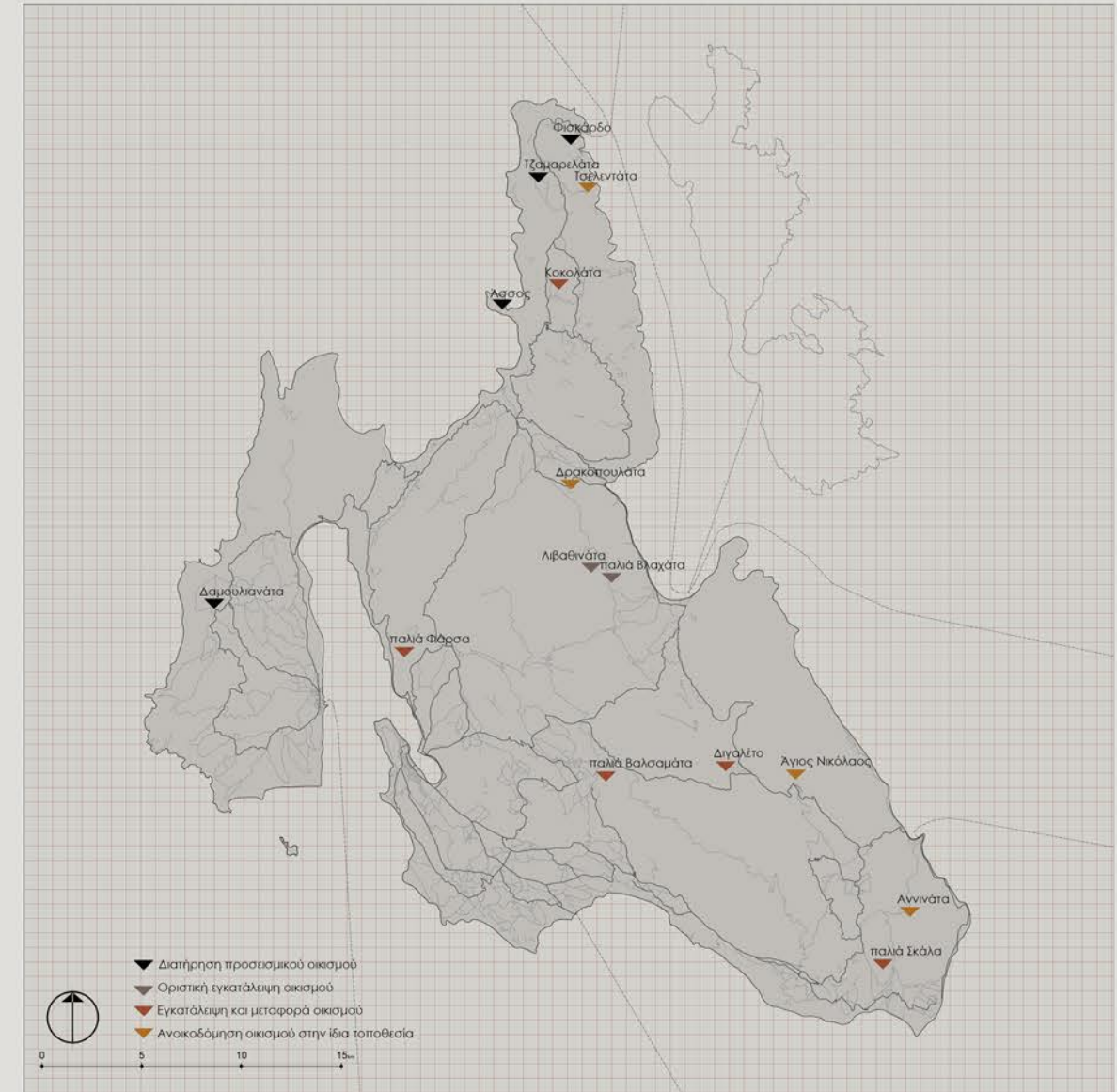
2. Τοπογραφία

3. Πολιτισμός

4. Προσεισμικοί οικισμοί

Χάρτες ενδιαφέροντος

5. Οινοποιεία

6. Ελαιοτριβεία

Χάρτες ενδιαφέροντος

Εστιάζοντας περισσότερο, δημιουργήσαμε ένα χάρτη για να εξετάσουμε την ευρύτερη περιοχή γύρω από τον οικισμό. Ο χάρτης αυτός απεικονίζει τη σχέση του οικισμού με τις γύρω περιοχές στο νησί, ενώ διακρίνονται η τοποθεσία της πρωτεύουσας, τα βασικά λιμάνια, το αεροδρόμιο, τα κοντινά χωριά και το Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων στο κέντρο του Αργοστολίου. Ο οικισμός των Φάρσων βρίσκεται στα 12 χλμ. από το Αργοστόλι, απόσταση 15 λεπτών με το αυτοκίνητο.

Χάρτες ενδιαφέροντος

Στον επόμενο χάρτη φαίνεται η σχέση του παλιού και του νέου χωριού. Παρατηρούμε ότι τα νέα Φάρσα είναι πολύ πιο αναπτυγμένα με περισσότερες κατοικίες και χτισμένα κατά μήκος του κεντρικού επαρχιακού δρόμου σε πιο πεδινό σημείο του λόφου. Βλέπουμε ότι τα παλιά Φάρσα είναι πιο πυκνοδομημένα σε σχέση με τα νέα, τα οποία όμως καταλαμβάνουν μεγαλύτερη έκταση. Η εκκλησία του παλιού χωριού είναι η μόνη άγκυρα στο παρόν, εφόσον μια φορά το χρόνο λειτουργεί για τους κατοίκους στη γιορτή του 15Αύγουστου. Σημειώνεται και η τοποθεσία της νέας εγκατάστασης που προτείνουμε, η οποία μοιάζει να ενώνει σε ένα ενδιάμεσο σημείο τους δύο οικισμούς που μέχρι τώρα διαχωρίζονταν από τη ρωγμή του σεισμού.

κατοικίες

νέα Φάρσα **άνω των 150**

παλιά Φάρσα **άνω των 100**

πληθυσμός

νέα Φάρσα **214 κάτοικοι**

παλιά Φάρσα
(προσεισμικά) **808 κάτοικοι**

έκταση

νέα Φάρσα **0.50 km²**

παλιά Φάρσα **0.15 km²**

υψόμετρο

νέα Φάρσα **120 m**

παλιά Φάρσα **200 m**

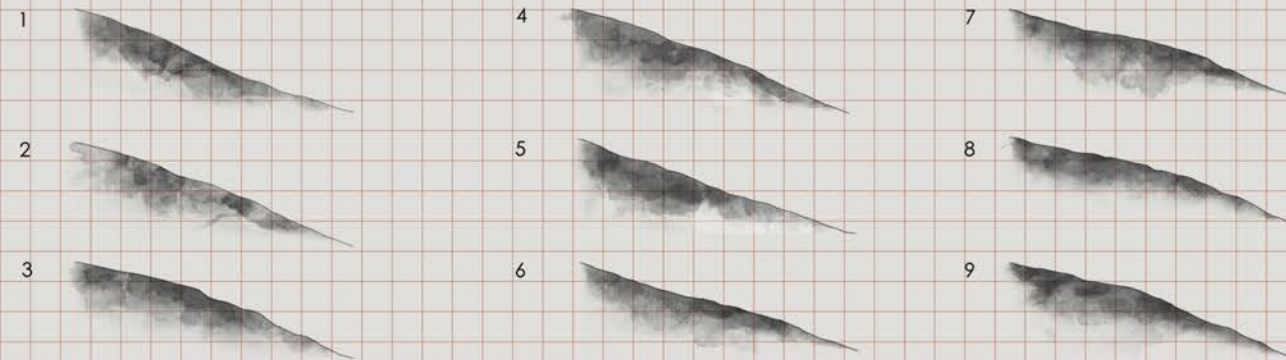
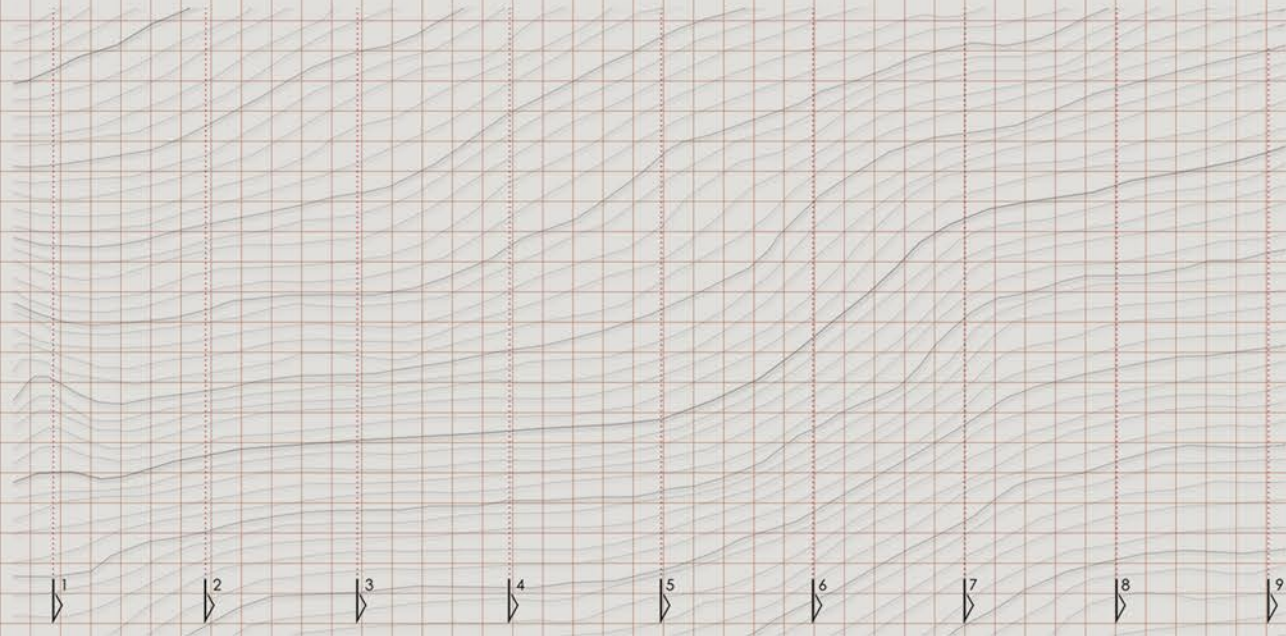

Στιβάδες νοήματος

Στη συνέχεια πραγματοποιείται η χαρτογράφηση του οικισμού, μέσω διαδοχικών στιβάδων – layers, με σκοπό την ανάγνωση και νοηματοδότηση του τόπου σε ένα πιο ουσιαστικό επίπεδο. Επιχειρήσαμε έτσι να οπτικοποιήσουμε όσα βιώσαμε, διαβάσαμε, ακούσαμε, καθώς θεωρήσαμε ότι αυτός θα ήταν ο πλέον κατάλληλος τρόπος για να τα εκφράσουμε. Μέσω αυτής της διαδικασίας εξετάζεται η κάθε πτυχή που απαρτίζει τον οικισμό και αφορά την ιστορία, τη μορφή του, τις μνήμες των κατοίκων αλλά και την εμπειρία του επισκέπτη. Παράλληλα, όλες οι στιβάδες νοηματοδότησης αλληλοσυμπληρώνονται και αποτελούν τη βάση για μια σχεδιαστική πρόταση.

1 Φύση & έδαφος

Ξεκινώντας από τον ίδιο τον τόπο, αυτός χαρακτηρίζεται από έντονη κλίση, αφορμή για την αμφιθεατρική τοποθέτηση των κτισμάτων. Η πυκνή βλάστηση εξομαλύνει το τραχύ έδαφος και το έντονο ανάγλυφο γίνεται ένα με την κτισμένη πέτρα. Οι αυτόρχεις Φαρσινοί όμως, κατάφεραν να αξιοποιήσουν τις ιδιαιτερότητες του τόπου τους προς όφελός τους.

Το γεγονός αυτό τους ανάγκασε να εκτελούν καθημερινά την επίπονη διαδρομή της ανάβασης και κατάβασης μεταφέροντας πολλές φορές στις πλάτες τους τα παραχθέντα αγαθά. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε κανείς να πει πως και ο ίδιος ο τόπος επηρέασε και σκληραγώγησε τον άνθρωπο που τον κατοίκησε και τελικά συμφιλιώθηκε με αυτόν.

Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, ο επισκέπτης, χρησιμοποιώντας τη φαντασία του, μπαίνει στη θέση του τότε κατοίκου, βιώνοντας τον ίδιο κόπο. Η άμεση σωματική εμπειρία συμπληρώνεται από τη μνήμη και τη φαντασία, αφού ο επισκέπτης νιώθει κάθε πέτρα, ελίσσεται γύρω από κάθε θάμνο, σκύβει, σκαρφαλώνει, χρησιμοποιεί τα χέρια του και όλο του το σώμα. Οι κόποι τελικά ανταμείβονται, αφού φτάνοντας στον οικισμό γυρνά και αντικρίζει τη θέα που ξεδιπλώνεται μπροστά του.

2 Κατοίκηση

Οι πρώτοι κάτοικοι του χωριού εγκαθίστανται περίπου το 1670. Επιλέγουν να χτίσουν ψηλά, κυρίως για λόγους προστασίας και ασχολούνται με τη μελισσοκομία, τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα πρώτα σπίτια ήταν αγροτικού χαρακτήρα. Σταδιακά επεκτείνονται και χαμηλότερα κατά μήκος του κεντρικού μονοπατιού του χωριού και λόγω της ενασχόλησης με τη ναυτιλία ξεκινούν να χτίζονται καπετανόσπιτα. Σε απογραφή του 1914 οι κάτοικοι αριθμούν τους 808.

μελισσοκομία
κατοίκηση ψηλά

γεωργία - κτηνοτροφία
αγροτόσπιτα

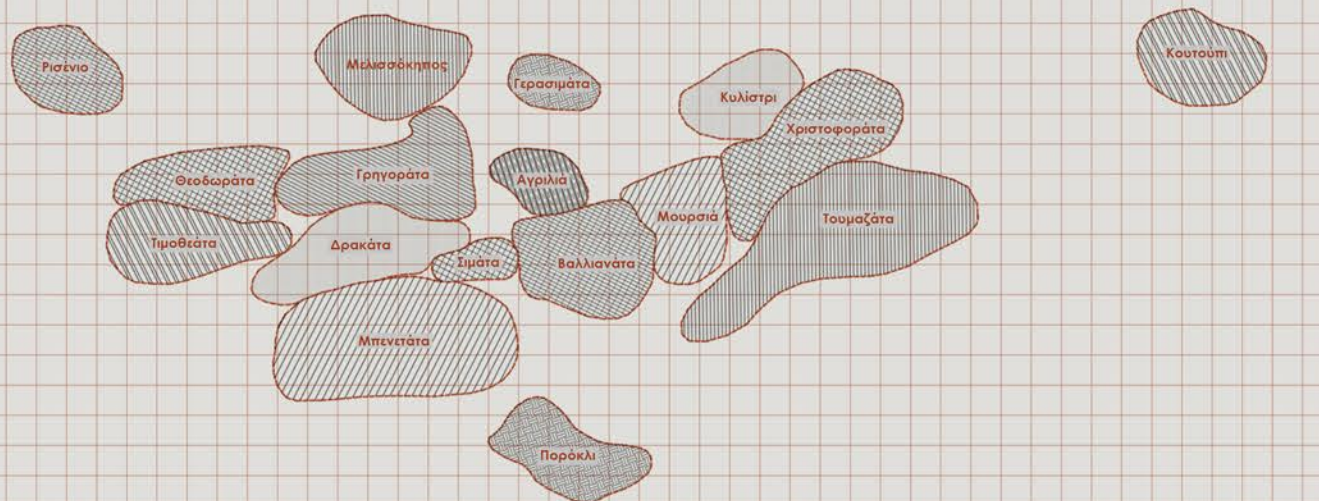

ναυτιλία
καπετανόσπιτα

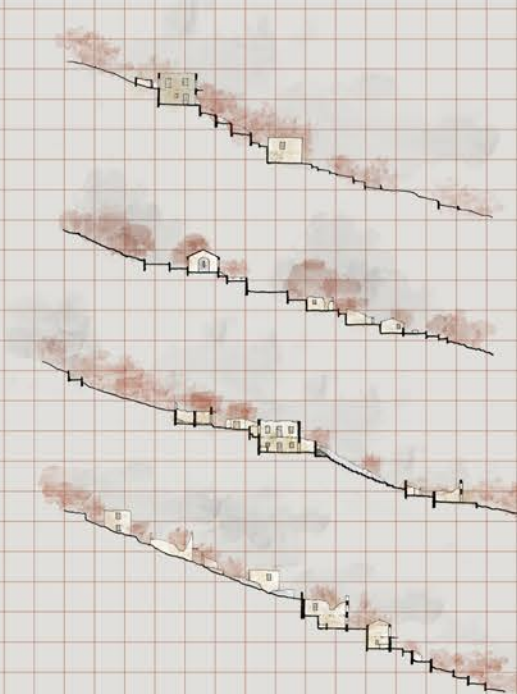
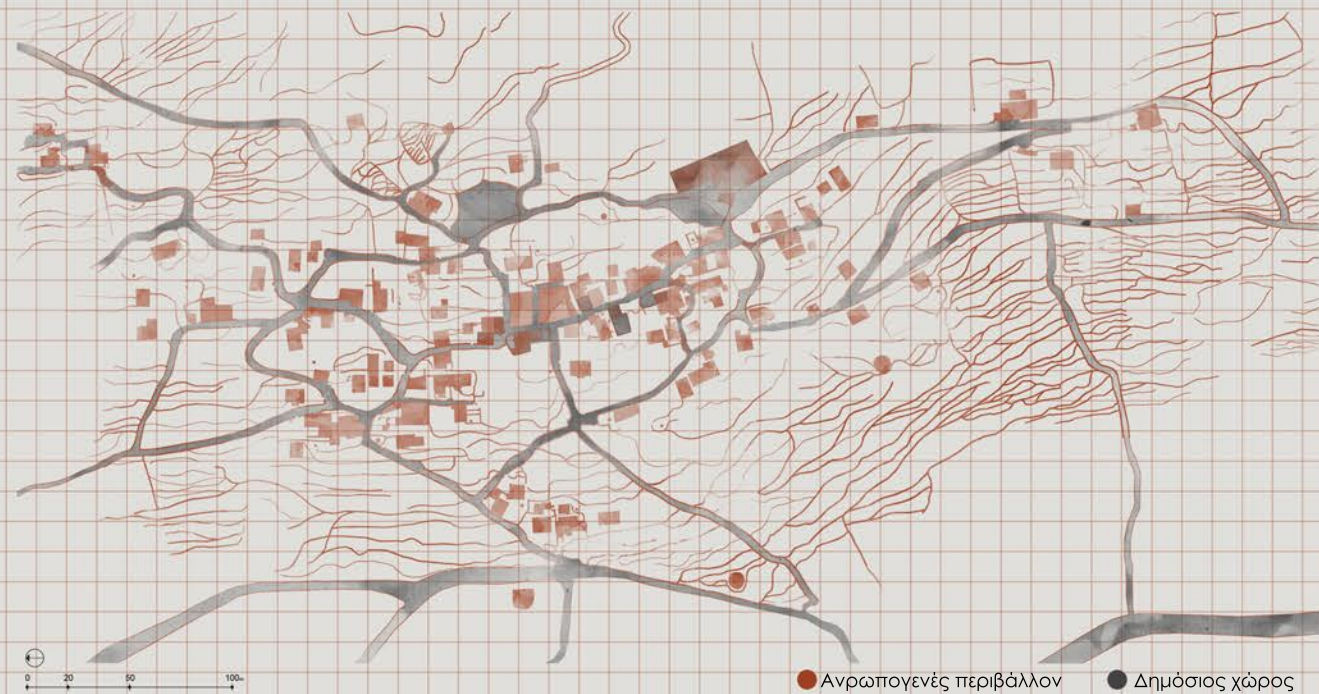
εξάπλωση
νεότερο κτίσμα

3 Έργο - Πυρήνες

Η ανάπτυξη των Φάρσων έχει προκύψει από τη δημιουργία συνοικιών, των λεγόμενων “κοντράδων” που απαρτίζονται από μέλη της ίδιας οικογένειας και συνήθως δανείζονταν το όνομά της. Αυτή η γεωγραφία των ονομάτων, δημιουργεί ένα χωρικό “μωσαϊκό”, το οποίο ενισχύει τη μοναδικότητα του τόπου.

Στον παλιό οικισμό, το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον αποτελούν ένα άρρηκτο σύνολο. Εκμεταλλευόμενοι την έντονη κλίση και τις πτυχώσεις του λόφου, συχνά οι Φαρσινοί ακολουθούσαν το κτήριο στο γυμνό βράχο, ο οποίος μπορούσε να αποτελεί την πίσω όψη και να είναι εμφανής εσωτερικά. Τα πολυάριθμα αρμάκια, ακολουθώντας τις υψομετρικές καμπύλες του λόφου, οργανώνουν το έδαφος ώστε να είναι αξιοποιήσιμο για καλλιέργεια. Οι πέτρινες κλίμακες, δημόσιες και ιδιωτικές, ενσωματώνονται στην κλίση του εδάφους και διατρέχουν ολόκληρο τον οικισμό. Τα Φάρσα φαίνεται να αναπτύσσονται κατά κύριο λόγο κατά μήκος ενός κεντρικού άξονα. Λόγω της δομής του οικισμού και της έντονης μορφολογίας, οι ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι είναι περιορισμένοι και εντοπίζονται κυρίως με τη μορφή πλατωμάτων.

Διαμόρφωση εδάφους με αναβαθμίδες

Πλατώματα και δημόσιος χώρος

Δημόσιες σκάλες

Σχέση μεταξύ κατοικιών

4 Δραστηριότητες

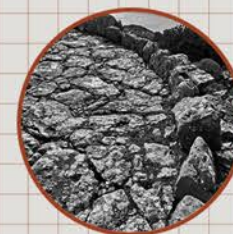
ελαιοτριβείο ■

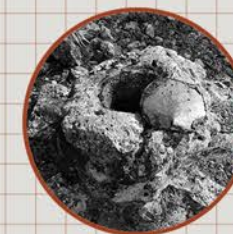
λινός ■

μελισσισια ■

αλώνι ■

στέρνα ■

εκκλησία ■

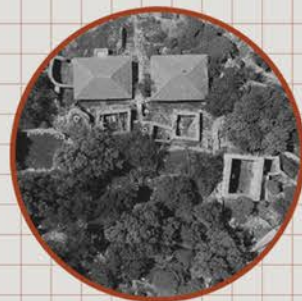

καφενείο ■

Η καθημερινότητα στα Φάρσα επικεντρωνόταν στην καλλιέργεια της γης και στην παραγωγή τοπικών αγαθών. Η καλλιέργεια αμπελιών και ελαιόδεντρων αποτελούσε μια από τις κύριες ασχολίες των Φαρσινών. Λειτουργούσαν τρία ελαιοτριβεία, τα οποία βρίσκονταν στα ισόγεια των κτισμάτων για την παραγωγή λαδιού, ενώ μεγάλος αριθμός κατοικιών διέθετε στο ισόγειο τον λινό για την παραγωγή κρασιού και σταφίδας. Όσον αφορά τη μελισσοκομία, χαρακτηριστικές είναι οι δύο μελισσοκομικές εγκαταστάσεις του οικισμού. Οι πέτρινες κυψέλες που βρίσκονταν εκεί, αποτελούν μοναδικό δείγμα στην Κεφαλονιά, με το μεγαλύτερο μέρος τους να έχει καταστραφεί.

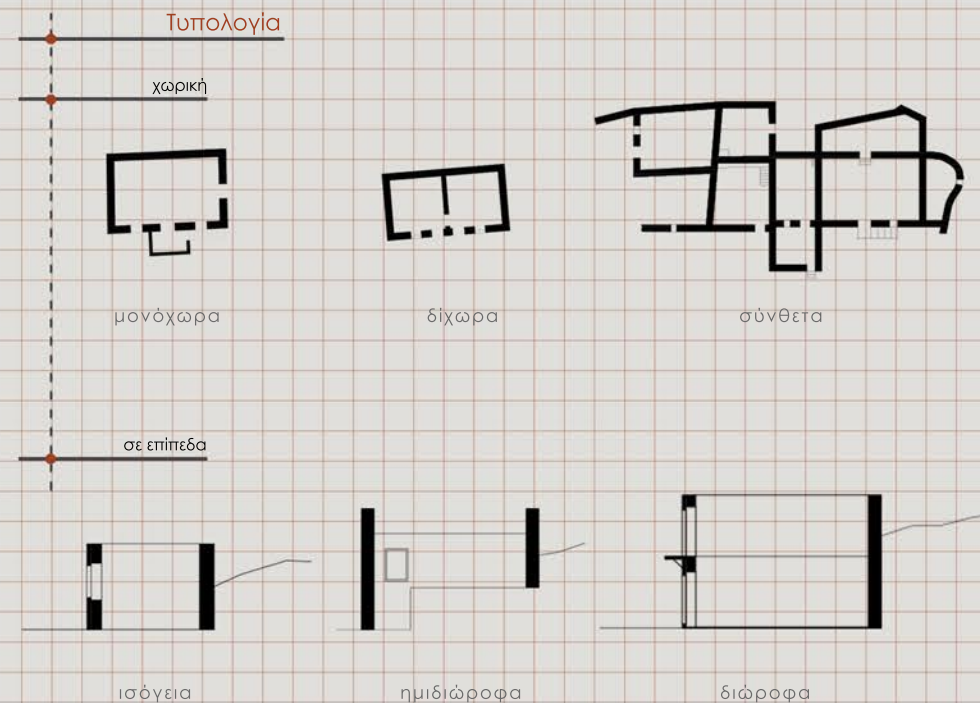
Η παροχή νερού προερχόταν από τις στέρνες στις οποίες αποθηκεύονταν τα όμβρια ύδατα. Η ναυτιλία ξεκίνησε πρώτα με ιδιόκτητα καϊκια, για αλιευτικούς σκοπούς, ενώ αργότερα οι Φαρσινοί γίνονταν ναυτικοί σε μεγαλύτερα πλοία. Η καλλιέργεια της γης αφέθηκε στα χέρια των γυναικών τους, οι οποίες αποδείχθηκαν εξίσου ικανές.

5 Φαρσινό σπίτι

Η κατοικία αποτελεί τη βασική μονάδα συγκρότησης του οικισμού. Πρόκειται για κτίσματα κυρίως ορθογωνικής κάτοψης με βασικά υλικά τοιχοποιίας την πέτρα και το κοκκινόχωμα που προέρχονται από τον ίδιο τον τόπο. Η πρόσβαση στα κτίσματα πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο μέσω αυλής, είτε απευθείας από μονοπάτι. Η πρόσβαση στους ορόφους γίνεται μέσω εξωτερικής ή εσωτερικής σκάλας, είτε απευθείας από την πίσω όψη, αξιοποιώντας την υψομετρική διαφορά του εδάφους.

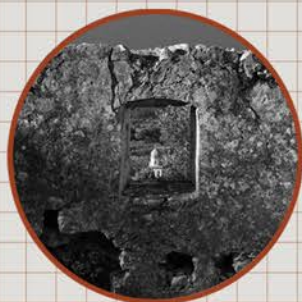
Τα περισσότερα κτίσματα στα Φάρσα είναι ισόγεια. Ωστόσο, υπάρχουν και αρκετά δώροφα με κατώι και ημιδώροφα, στα οποία το ισόγειο λόγω της κλίσης του λόφου, δεν καταλαμβάνει όλη την έκταση του κτίσματος. Με βάση τον αριθμό των χώρων μέσα στις κατοικίες, αυτές διακρίνονται σε μονόχωρες, δίχωρες ή σύνθετες, αποτελούμενες από περισσότερους χώρους.

6 Αντίληψη: οπτικές φυγές

Προσδιορισμένες

από το ανθρωπογενές περιβάλλον

κάδρα

μονοπάτια

κορυφογραμμές

Περιπλανώμενος στα έρημα μονοπάτια του εγκαταλελειμμένου οικισμού, ο επισκέπτης βιώνει μια εμπειρία εν κινήσει. Στα πλατώματα και τα μονοπάτια, εκτός του πυκνού κέντρου, οι οπτικές φυγές ρέουν ανεμπόδιστες και δεν περιορίζουν το βλέμμα. Αντίθετα, στα πυκνοδομημένα σημεία του οικισμού, η θέα διαχέεται μέσα από την ασυνέχεια των πέτρινων όγκων και πλαισιώνεται από τη φύση. Τα μεγάλα ανοίγματα των εξωτερικών τοίχων λειτουργούν σαν κάδρα. Για να κατανοήσει κανείς πλήρως τα Φάρσα, πρέπει να αποκτήσει, πέρα από οπτική και μία απτική σχέση. Χρειάζεται να αισθανθεί τον τόπο, να αγγίξει, να κοπιάσει και να λερωθεί. Η περιπλάνηση στον οικισμό ενεργοποιεί τις αισθήσεις και τα συναισθήματα.

από τη φύση

Ανεμπόδιστες

Τα κτίσματα που παλαιότερα περικλείαν όλη τη ζωή του χωριού, σήμερα παραμένουν ως κενά πέτρινα κελύφη. Τα άλλοτε λιθόστρωτα μονοπάτια έχουν καλυφθεί από τις κατεδαφισμένες τοιχοποιίες και την πυκνή βλάστηση. Με βάση τη σημερινή τους κατάσταση, ορίζονται τέσσερις βαθμοί αλλοίωσης για την ταξινόμηση των κτισμάτων. Ο πρώτος βαθμός αφορά κτίσματα με πιο ήπιες αλλοιώσεις, όπως ρωγμές και τοπικές μικροφθορές. Ο δεύτερος βαθμός αλλοίωσης αναφέρεται σε κτήρια που διατηρούν το μεγαλύτερο μέρος της εξωτερικής τους τοιχοποιίας, ενώ στον τρίτο βαθμό εντάσσονται κτίσματα, στα οποία απουσιάζει σημαντικό μέρος της αρχικής τους μορφής. Τέλος, ο τέταρτος βαθμός περιλαμβάνει μη αναγνωρίσιμα κτίσματα, καθώς παραμένει μόνο το ίχνος τους στο έδαφος.

1^{ος} βαθμός αλλοίωσης

2^{ος} βαθμός αλλοίωσης

3^{ος} βαθμός αλλοίωσης

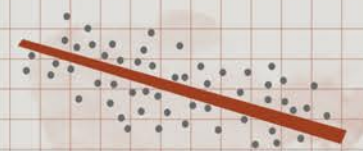

4^{ος} βαθμός αλλοίωσης

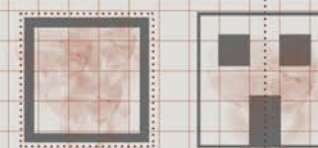

Για την πλήρη κατανόηση του εγκαταλελειμμένου οικισμού των Φάρσων, δε θα μπορούσε να παραλειφθεί η σχέση του με το νέο μετασεισμικό χωριό. Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι Φαρσινοί επέλεξαν να οικοδομήσουν τις νέες κατοικίες τους, παρατηρούνται σημαντικές ομοιότητες σε σχέση με την οικιστική δομή του παλιού οικισμού. Η ανάπτυξη ακολουθεί και εδώ έναν κεντρικό άξονα, της επαρχιακής οδού Αργοστολίου, η οποία προϋπήρχε των σεισμικών καταστροφών. Τα μονοπάτια που διατρέχουν τον υπόλοιπο οικισμό παρουσιάζουν σχετική αντιστοιχία με αυτά στα παλιά Φάρσα, αφού διαμορφώνονται οργανικά και σε αρκετά τμήματα παρουσιάζουν κλιμακωτή διάρθρωση. Στα κτίσματα διατηρείται κυρίως η ορθογωνική κάτοψη που αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα, η συμμετρία των ανοιγμάτων στις όψεις, καθώς και η τετράριχτη ξύλινη κεραμοσκεπή. Ακόμη, οι αυλές που περιβάλλουν τις κατοικίες συνεχίζουν να αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο της καθημερινότητας.

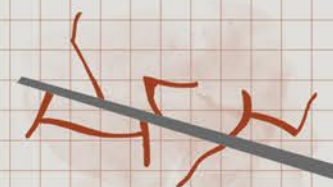
Κοινά στοιχεία

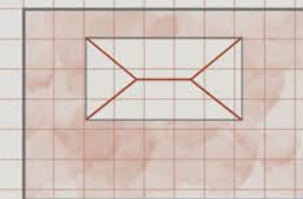
ανάπτυξη γύρω από κεντρικό άξονα

ορθογωνική κάτοψη - συμμετρία

οργανικά μονοπάτια

ιδιωτικές αυλές

Σενάριο παρέμβασης

Μετά από την έρευνα που προηγήθηκε, η διαμόρφωση της σχεδιαστικής μας πρότασης είχε ορισμένες αφετηρίες. Όπως προαναφέρθηκε, ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες. Αυτές αφορούν τις ανεπαρκείς υποδομές και μέσα υποστήριξης, τη σταδιακή μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και τη μειωμένη προώθηση των τοπικών προϊόντων. Ταυτόχρονα, παρατηρείται και μια σταδιακή απομάκρυνση από τη γνώση των παραδοσιακών τεχνικών παραγωγής. Τα τελευταία χρόνια σημειώνεται σταδιακή μείωση των νέων στο νησί, καθώς και απομάκρυνσή τους από τον πρωτογενή τομέα απασχόλησης. Ο αριθμός εισακτέων στο τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων που βρίσκεται στο Αργοστόλι αυξάνεται κάθε χρόνο (το 2019 205 εισακτέοι), δημιουργώντας μια ανάγκη για περισσότερες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Αναφορικά με το χώρο των παλιών Φάρσων, μας δημιουργήθηκε μια ανησυχία για το μέλλον του εγκαταλελειμμένου οικισμού, συμμερίζομενοι και την επιθυμία των κατοίκων για την αναβίωσή του. Θεωρούμε επίσης σημαντική την ανάδειξη της ιστορίας και της παράδοσής του στις επόμενες γενιές.

Η δημιουργία ενός κέντρου παραγωγής οίνου και λαδιού θα ενισχύσει τις υποδομές του νησιού και θα στηρίξει τις μικρότερες οικογενειακές τοπικές επιχειρήσεις. Παράλληλα, θα γίνει η βάση για ένα ενιαίο δίκτυο τοπικής παραγωγής που θα συνδέει όλες τις μονάδες στην Κεφαλονιά. Η συνεργασία του κέντρου με το Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων θα προσφέρει επιπλέον εγκαταστάσεις για επιτόπια έρευνα των φοιτητών και διεξαγωγή της πρακτικής τους άσκησης στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών. Η νέα χρήση στον εγκαταλελειμμένο οικισμό θα αποτελέσει πόλο έλξης για τους επισκέπτες και θα προωθήσει τον τουρισμό του νησιού. Τέλος, θα αναδειχθεί η παράδοση του οικισμού στο λάδι και το κρασί.

Το προτεινόμενο έργο είναι μάλλον δύσκολο να χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από πόρους του ιδιωτικού τομέα. Είναι όμως πιθανή η κατασκευή του με τριμερή χρηματοδότηση που θα προέρχεται από κρατικούς πόρους (του Δήμου ή της Περιφέρειας ή του Υπουργείου Πολιτισμού ή Αγροτικής Ανάπτυξης), από πόρους της ΕΕ που χρηματοδοτεί αναπτυξιακά έργα ή έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς και από ιδιωτικούς πόρους με τη μορφή επένδυσης ή δωρεάς.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ανεπαρκείς υποδομές και μέσα υποστήριξης

Σταδιακή μείωση των απασχολούμενων

Ανάγκη προώθησης τοπικών προϊόντων

Απομάκρυνση από την παράδοση

ΝΕΑΡΕΣ ΗΛΙΚΙΕΣ

Σταδιακή μείωση ηλικιακής ομάδας 0 έως 35 ετών

Απομάκρυνση νέων από πρωτογενή τομέα

ΤΕΙ Ιονίων Νήσων: Ανάγκη επιπλέον εγκαταστάσεων και εξοπλισμού

ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΦΑΡΣΩΝ

Ανησυχία για μέλλον εγκαταλελειμμένου οικισμού

Επιθυμία κατοίκων για αναβίωσή του

Απουσία ανάδειξης της ιστορίας και παράδοσης στις νέες γενιές

Κέντρο οινοπαραγωγής & ελαιοπαραγωγής

Ενίσχυση υποδομών παραγωγής

Υποστήριξη μικρότερων οικογενειακών επιχειρήσεων

Δημιουργία δικτύου τοπικής παραγωγής

Παροχή εγκαταστάσεων για εκμάθηση της πρωτογενούς διαδικασίας στη νέα γενιά

Ενίσχυση διδασκαλίας ΤΕΙ με παροχή χώρων για επιτόπια έρευνα

Νέα χρήση στον εγκαταλελειμμένο οικισμό

Πόλος έλξης για επισκέπτες

Ανάδειξη παράδοσης του οικισμού σε λάδι και κρασί

Για ποιον;

Τοπικούς παραγωγούς

παραγωγή οίνου και ελαιολάδου

Φοιτητές

συνεργασία με Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων

Τουρίστες

επισκέψεις αγροτουρισμός

Λειτουργικές ενότητες σχεδιασμού

Ο σχεδιασμός της πρότασής μας προσανατολίστηκε γύρω από τρεις ξεχωριστές λειτουργικές ενότητες. Η πρώτη αφορά την παραγωγή. Μελετήσαμε τα βήματα επεξεργασίας του σταφυλιού και της ελιάς σε κρασί και λάδι αντίστοιχα. Η κυκλική τους πορεία βοήθησε στη διαρρύθμιση των χώρων σε επίπεδο κάτοψης και τομής.

Η δεύτερη λειτουργική ενότητα αφορά τους κοινωνικούς χώρους του κέντρου. Σκοπός μας ήταν η διαμόρφωση μιας καθαρής ευθύγραμμης πορείας κατά μήκος του συγκροτήματος, στην οποία θα υπάρχει η δυνατότητα παρακολούθησης της παραγωγικής διαδικασίας από τον επισκέπτη. Σημαντική προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη χώρων με δημόσιο χαρακτήρα. Παράλληλα με το κτηριακό συγκρότημα, μέρος της πρότασης αποτελεί και η διαμόρφωση μιας υπαίθριας αγοράς στον πυρήνα του παλιού οικισμού με σκοπό την έκθεση και ανάδειξη των τοπικών προϊόντων του νησιού από τους ανεξάρτητους τοπικούς παραγωγούς. Με αυτό τον τρόπο σκοπεύουμε να επαναφέρουμε τη ζωή στο εγκαταλελειμμένο χωριό.

Η τρίτη και τελευταία κατεύθυνση αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης. Μετά από σχετική έρευνα στο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων, συγκεντρώσαμε τα προπτυχιακά μαθήματα που θα μπορούσαν να υποστηριχτούν από την πρότασή μας. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά από αυτά: Τεχνολογία και ποιοτικός έλεγχος οίνου και ελαιόλαδου, Δενδροκομία και αμπελογραφία. Ακόμη, οι δυνατότητες για πρακτική άσκηση και συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus θα μπορούσαν επίσης να αξιοποιηθούν.

2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ
Παρακολούθηση διαδικασίας παραγωγής

Ευθύγραμμη πορεία κατά μήκος του συγκροτήματος

Εναλλαγή θεάσεων

ΕΣΤΙΑΣΗ
Χώρος γευσιγασίας Πωλητήριο

Υπαιθριος χώρος εκδηλώσεων

Εσπιατόριο

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΑΓΟΡΑ
Πρώθηση τοπικών προϊόντων

Ενίσχυση μικρών παραγωγών

Αναβίωση πυρήνα οικισμού

3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, Αργοστόλι

7 εξάμηνα προπτυχιακών σπουδών

+

1 εξάμηνο πρακτικής άσκησης

Συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus

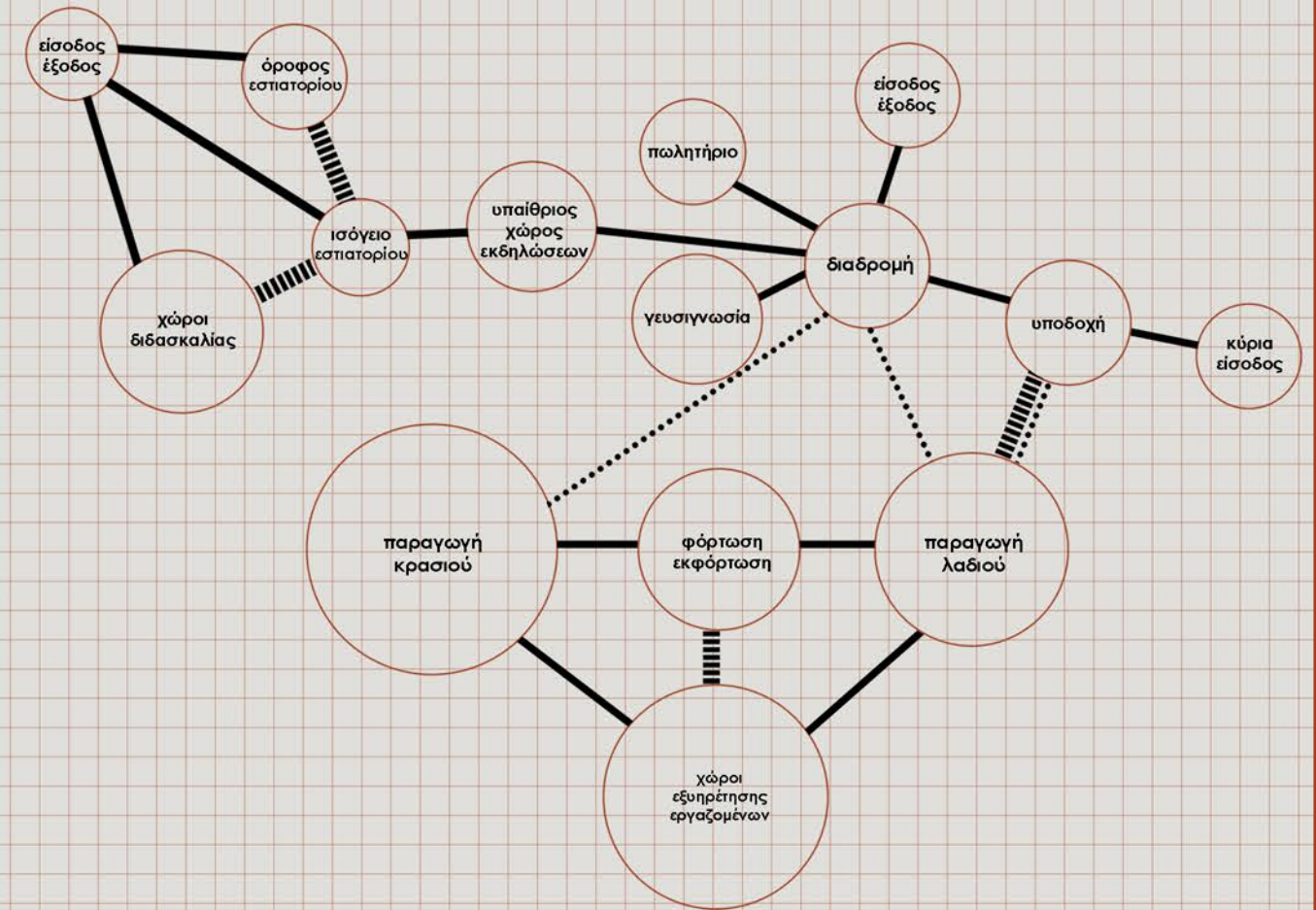
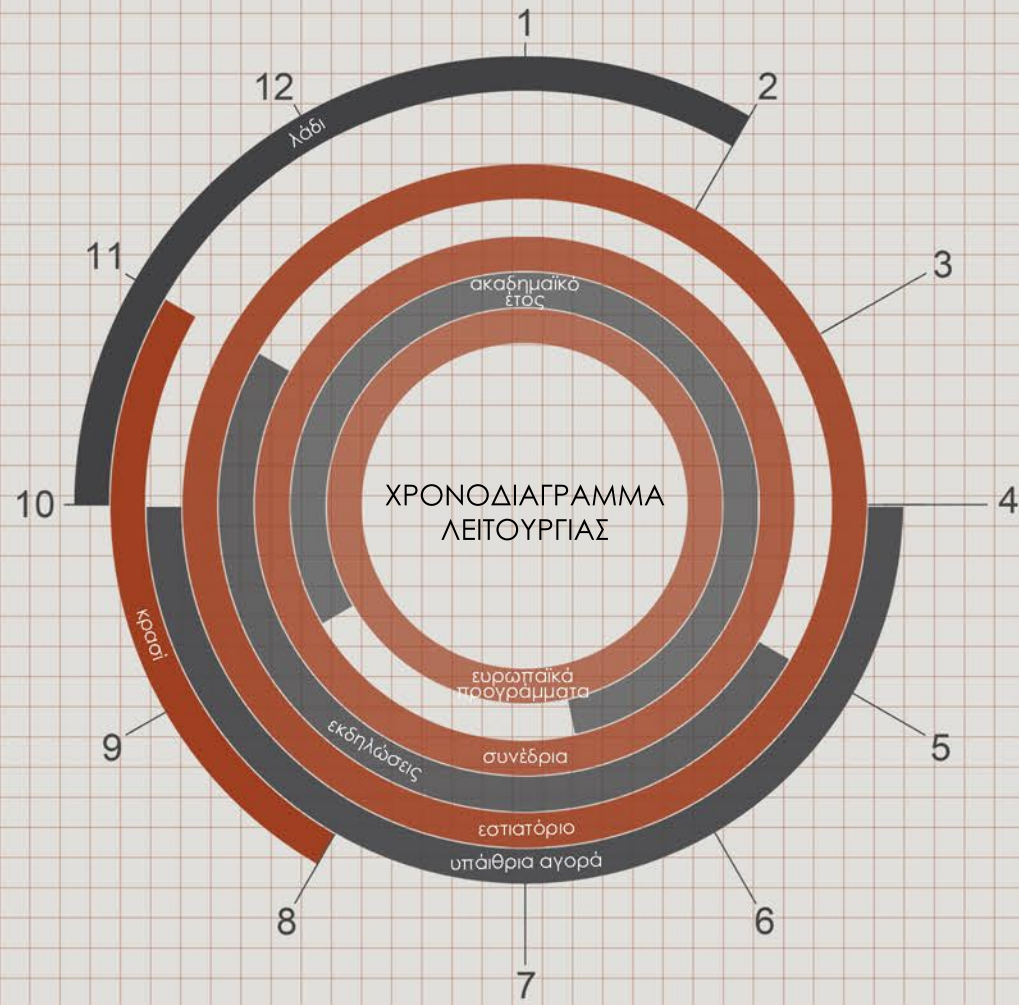
Γαλλία Ιταλία Πολωνία

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- ▶ Μετασυλλεκτική Φυσιολογία Φρούτων και Λαχανικών
- ▶ Τεχνολογία και ποιοτικός έλεγχος οίνου και αποσταγμάτων
- ▶ Τεχνολογία και έλεγχος ποιότητας ελαιόλαδου - λιπαρών υλών
- ▶ Κηπευτικά και αρωματικά φυτά
- ▶ Δενδροκομία - Αμπελογραφία

Λειτουργικές ενότητες σχεδιασμού

Παρακάτω προτείνεται ένα χρονοδιάγραμμα στο οποίο παρουσιάζονται οι λειτουργίες του συγκροτήματος στη διάρκεια ενός έτους, καθώς και οργανόγραμμα των χώρων που προκύπτουν από τα προηγούμενα.

- άμεση σύνδεση
- οπτική επικοινωνία
- ||||| κατακόρυφη σύνδεση

Masterplan

Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα προηγούμενα, παρουσιάζεται στη συνέχεια το masterplan της πρότασης, στο οποίο φαίνεται η σχέση του συγκροτήματος με τον οικισμό. Επιχειρήσαμε λοιπόν να διαμορφώσουμε δύο πυρήνες, όπου ο ένας αφορά την αναβίωση του κεντρικού σημείου του χωριού, ενώ ο άλλος την ένταξη της νέας χρήσης. Την ίδια στιγμή όμως, επιδιώκουμε να επιτύχουμε μια άμεση επικοινωνία μεταξύ των δύο.

Επιλέγουμε να τοποθετήσουμε τη νέα εγκατάσταση στα όρια του οικισμού ώστε να μην παρεμβαίνουμε στην οικιστική δομή του, αλλά και σε σημείο ενωτικό για το παλιό και το νέο χωριό. Παρά την τοποθέτηση της νέας χρήσης στο συγκεκριμένο σημείο, η απόσταση για να φτάσει κανείς στο κέντρο του οικισμού δεν ξεπερνά τα 3' με τα πόδια. Ένας ακόμη λόγος επιλογής της τοποθεσίας αποτέλεσε η σύνδεση με τον κεντρικό επαρχιακό δρόμο Αργοστολίου μέσω μιας διαδρομής 3' με το αυτοκίνητο. Αυτή η διαδρομή παρουσιάζει και ορισμένα πλατώματα, τα οποία θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και ως υπαίθριοι χώροι στάθμευσης. Μια δεύτερη πρόσβαση στο κτήριο επιτυγχάνεται μέσω μιας διαδρομής 10' με τα πόδια μέσα από τον οικισμό.

Στο δεύτερο σημείο παρέμβασης, αξιοποιούμε ορισμένα από τα κενά κελύφη, κατά μήκος του κεντρικού άξονα για τη δημιουργία μιας υπαίθριας αγοράς με εποχιακή λειτουργία. Εκεί όπως προαναφέρθηκε, οι τοπικοί παραγωγοί όλου του νησιού θα παρουσιάζουν ορισμένες μέρες του μήνα τα προϊόντα τους.

Masterplan

Υπαίθρια αγορά

σύνδεση οικισμού ντας χωριού 3'

πρόσβαση από επαρχιακή οδό

Μονάδα παραγωγής

πρόσβαση από νέο οικισμό

Αναβίωση παλιού οικισμού

Για την αναβίωση του παλιού οικισμού παρουσιάζεται ένα στρατηγικό πλάνο. Προτείνονται ελαφριές ξύλινες κατασκευές με μεταλλικό σκελετό, οι οποίες τοποθετούνται εντός των ερειπίων σε μικρή απόσταση από την εξωτερική τοιχοποιία. Πρόκειται ουσιαστικά για διάτρητα στέγαστρα με ξύλινες περσίδες. Δεν επιθυμούσαμε να κλείσουμε ξανά εντελώς τα κτίσματα, αλλά να διατηρήσουμε αυτή τη σχέση που υπάρχει με το εξωτερικό περιβάλλον. Παράλληλα, για να σηματοδοτηθεί η διαδρομή μέσα στην υπαίθρια αγορά, πλακοστρώνεται με πέτρες και κεραμίδια που προέρχονται από τα θραύσματα των ερειπίων. Η πλακόστρωση αυτή εισχωρεί και στο εσωτερικό των κτισμάτων που φιλοξενούν την αγορά.

Αρχές ένταξης

Ένα βασικό θέμα που μας απασχόλησε κατά τον σχεδιασμό, ήταν η ένταξη μιας σύγχρονης κατασκευής σε ένα παραδοσιακό περιβάλλον (ερειπιώνας). Αφετηρία μας αποτέλεσε ο ίδιος ο οικισμός και η μεταφορά κάποιων βασικών χαρακτηριστικών αυτού στη νέα χρήση.

Αρχικά, η ύπαρξη της έντονης κλίσης του εδάφους μας ώθησε να κινηθούμε παράλληλα στις υψομετρικές καμπύλες του λόφου κατά τρόπο όμοιο με την οικιστική ανάπτυξη του χωριού. Επαναδιατυπώσαμε τον κεντρικό άξονα του χωριού με τη δημιουργία μιας ευθύγραμμης πορείας που διατρέχει όλο το κτήριο. Παράλληλα, τα κάθετα μονοπάτια με την έντονη κλίση μας οδήγησαν να σχεδιάσουμε εγκάρσιες κινήσεις στη διαδρομή αυτή με τη μορφή κλιμάκων.

Προσπαθήσαμε επίσης να διασπάσουμε τις μεγάλες χωρικές απαιτήσεις του κτηρίου σε μικρότερους όγκους που προσαρμόζονται περισσότερο στην κλίμακα των κτισμάτων του οικισμού.

Ιδιαίτερη εντύπωση μας δημιούργησε η εναλλαγή των θεάσεων κατά την περιπλάνηση στον οικισμό, ένα στοιχείο το οποίο θέλαμε να μεταφέρουμε στο σχεδιασμό.

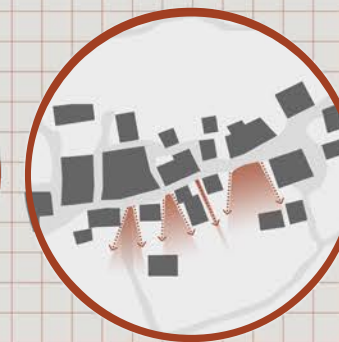
Τέλος, η σχέση του κτίσματος που αναδύεται από το έδαφος, αλλά και η οργάνωση αυτού σε αναβαθμίδες επανεμφανίζεται και στη νέα σύνθεση.

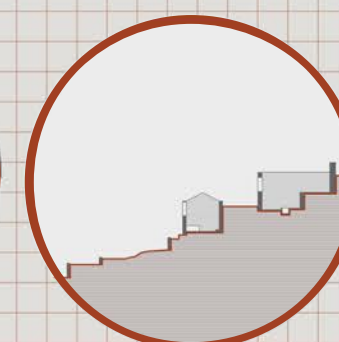
Κύριος άξονας

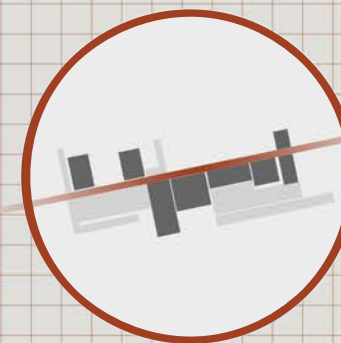
Κίνηση εγκάρσια στο λόφο

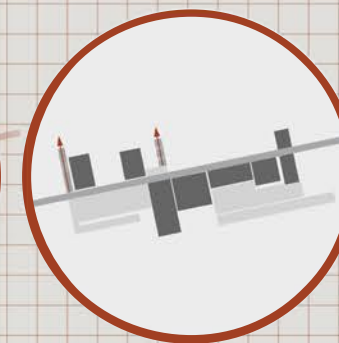
Εναλλαγή οπτικών φυγών

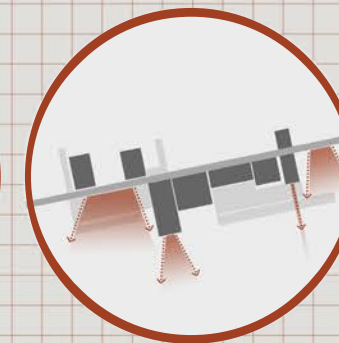
Σχέση με έδαφος - αναβαθμίδες

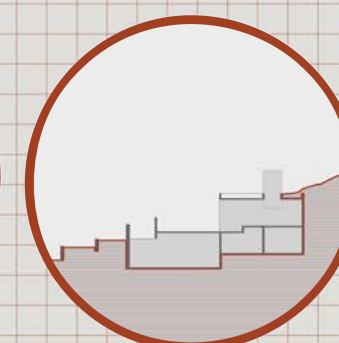
Κύριος άξονας

Κίνηση εγκάρσια στο λόφο

Εναλλαγή οπτικών φυγών

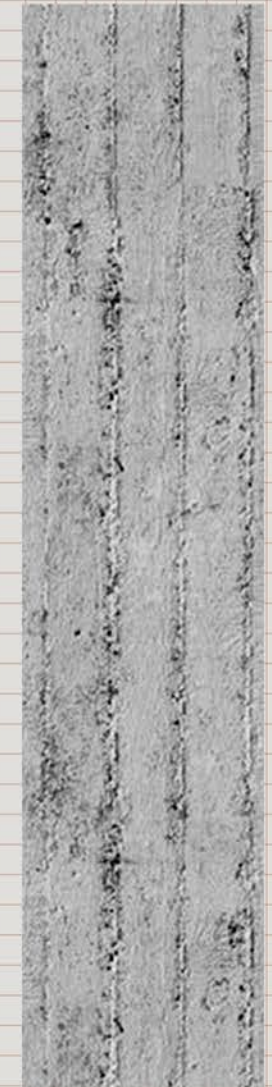

Σχέση με έδαφος - αναβαθμίδες

Θεωρήσαμε ότι τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουμε θα έχουν σημαντικό ρόλο στο τελικό αποτέλεσμα και την ένταξη αυτού στο περιβάλλον. Εμπνευστήκαμε από τα παραδοσιακά υλικά που συναντήσαμε, δηλαδή την πέτρα, το ξύλο και το κεραμίδι και τα συνδυάσαμε με τη σύγχρονη υφή του οπλισμένου σκυροδέματος.

+

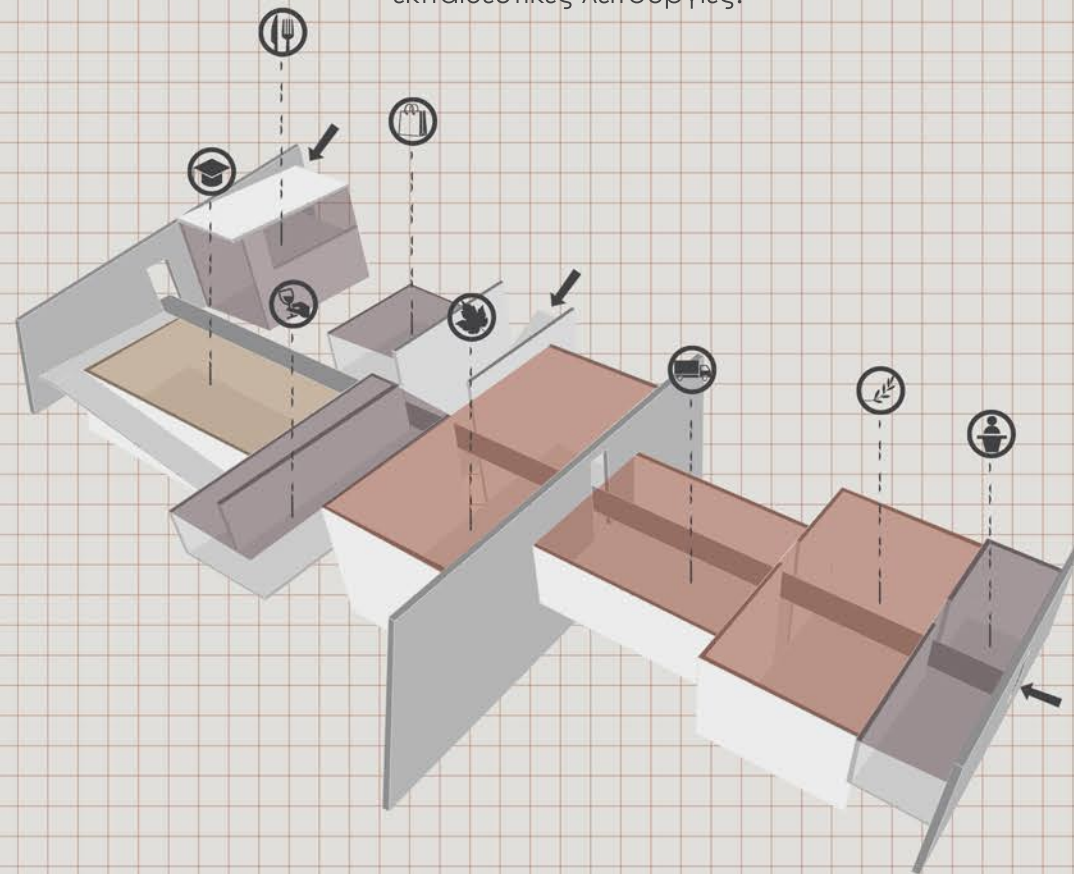

παραδοσιακά υλικά

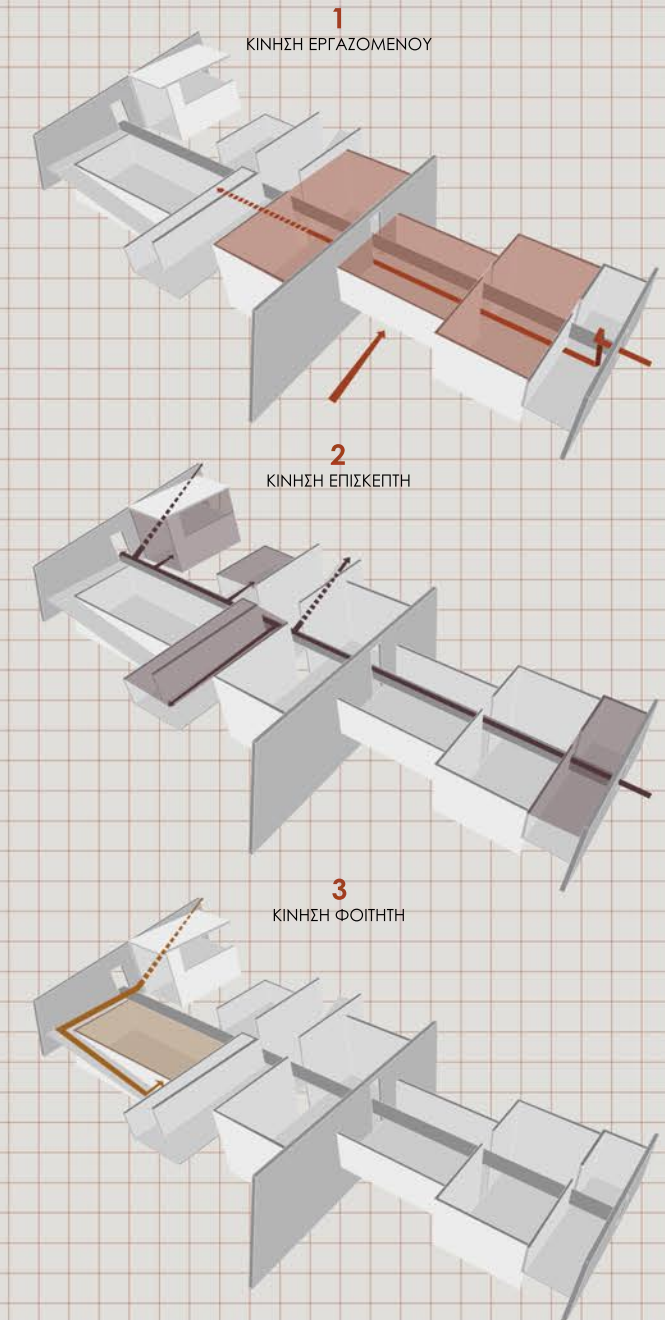
σύγχρονες υφές

Χώροι και κινήσεις

Προχωρώντας περαιτέρω στο σχεδιασμό του συγκροτήματος, ομαδοποιούμε τους διαφορετικούς χώρους και τις λειτουργίες μέσα στο κτήριο. Το κτήριο διασπάται σε όγκους μικρότερης κλίμακας, κάθε ένας από τους οποίους λαμβάνει και μια διαφορετική χρήση. Ξεκινώντας από το χώρο της υποδοχής, περνάμε στο χώρο που γίνεται η παραγωγή του λαδιού, ο οποίος μαζί με τον όγκο στον οποίο παράγεται το κρασί μοιράζονται έναν κοινό χώρο εκφόρτωσης της πρώτης ύλης και φόρτωσης του τελικού προϊόντος. Έπειτα, περνάμε στις χρήσεις πιο κοινωνικού χαρακτήρα με ένα χώρο γευσιγνωσίας, ένα πωλητήριο και ένα δώροφο εστιατόριο – μπαρ. Ένας όγκος τοποθετημένος χαμηλότερα παραλαμβάνει τις εκπαιδευτικές λειτουργίες.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι τρεις βασικές κινήσεις των χρηστών του κτηρίου. Η κίνηση των εργαζομένων επικεντρώνεται κυρίως στους πρώτους τρεις όγκους της παραγωγής, ενώ οι επισκέπτες περιορίζονται κατά κύριο λόγο στην ευθύγραμμη πορεία της διαδρομής κατά μήκος της οποίας παρατηρούν από ψηλά την παραγωγική διαδικασία και καταλήγουν στις δημόσιες χρήσεις. Τέλος, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να παρακάμψουν τη μεγάλη διαδρομή μέσα από ολόκληρο το κτήριο και να φτάσουν στις φοιτητικές εγκαταστάσεις μέσα από μεγάλη κλίμακα στο τέλος της διαδρομής.

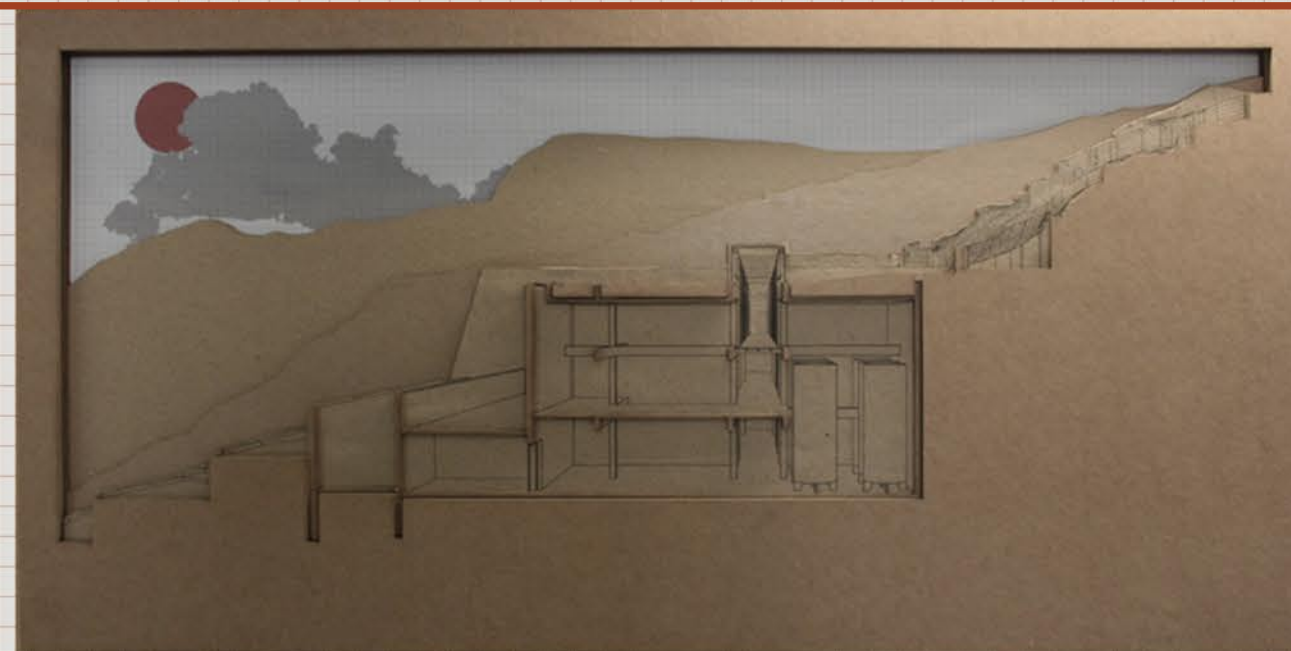
Προοπτικές τομές

Μέσω των προοπτικών τομών επιχειρήσαμε να αποτυπώσουμε την αίσθηση του επισκέπτη, όταν αυτός παρακολουθεί τα στάδια της παραγωγής από την υπερυψωμένη διαδρομή.

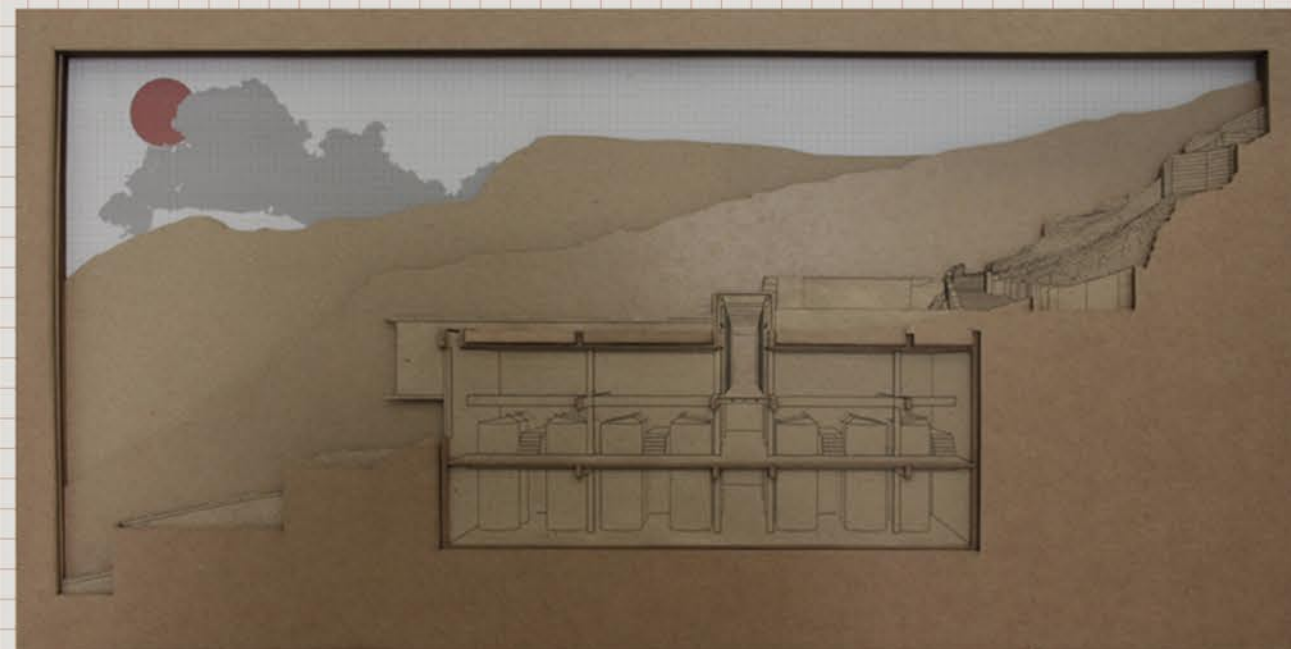
Τα βήματα επεξεργασίας του καρπού μέχρι τη παραγωγή του τελικού προϊόντος ακολουθούν κυκλική πορεία σε συνδυασμό με την καθ' ύψος οργάνωσή τους μέσω της βαρύτητας. Η ελιά όταν φτάσει στο χώρο της εκφόρτωσης προσωρινά φυλάσσεται σε αποθήκες. Έπειτα, περνάει διαδοχικά από τα διάφορα μηχανήματα, όπου επιτυγχάνεται η μετατροπή της σε λάδι και αποθηκεύεται σε ειδικές δεξαμενές που βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο. Στο επίπεδο αυτό γίνεται επίσης και η εμφιάλωση και η παραλαβή του τελικού προϊόντος από το χώρο φόρτωσης.

Αντίστοιχα, το σταφύλι ξεκινάει από το πρώτο επίπεδο και μέσω μηχανημάτων επεξεργασίας καταλήγει στις ειδικές δεξαμενές αλκοολικής ζύμωσης και σταθεροποίησης της θερμοκρασίας που βρίσκονται πιο χαμηλά. Ανάλογα με το είδος του κρασιού (ερυθρό ή λευκό) προχωράει στο χώρο παλαίωσης σε βαρέλια ή στο εμφιαλωτήριο και στην τελική εξαγωγή του προϊόντος.

Χώρος παραγωγής λαδιού

Χώρος παραγωγής κρασιού

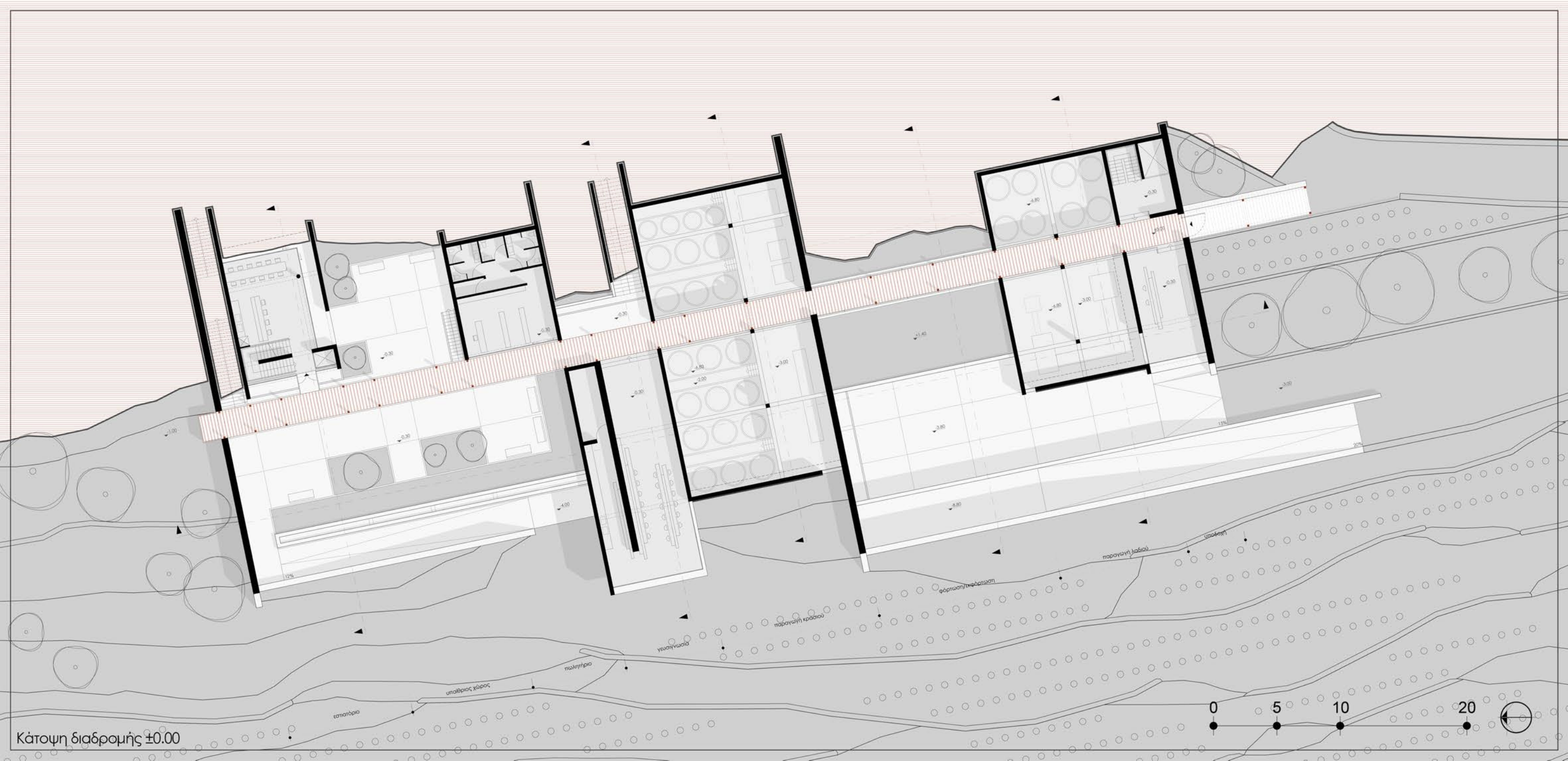
Περνώντας στις πρώτες κατόψεις φαίνεται και αναλυτικότερα η διαδικασία παραγωγής. Έχουν προβλεφθεί και διάφοροι αποθηκευτικοί χώροι, χώρος διαχείρισης αποβλήτων, χώρος ποιοτικού ελέγχου του προϊόντος, καθώς και χώροι εξυπηρέτησης των εργαζομένων. Επίσης έχουμε και τη διαμόρφωση ενός χώρου σε δύο στάθμες για την παλαίωση του ερυθρού κρασιού σε βαρέλια. Η φόρτωση/εκφόρτωση οργανώνεται σε δύο επίπεδα με ράμπες. Στο χαμηλότερο επίπεδο μια μεγάλη συρόμενη πόρτα ανοίγει, έτσι ώστε να δώσει τον απαραίτητο χώρο στα φορτηγά που παραλαμβάνουν το προϊόν. Στους εκπαιδευτικούς χώρους περιλαμβάνονται ένα αμφιθέατρο, δύο εργαστήρια και ένα εντευκτήριο για τους φοιτητές. Οι χώροι αυτοί της εκπαίδευσης βρίσκονται σε χαμηλότερο επίπεδο από τις υπόλοιπες λειτουργίες για να συνδέονται μέσω κλίμακας απευθείας με τις καλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση μπροστά από τη σύνθεση. Παράλληλα, η τοποθέτηση τους στο σημείο αυτό τους προσφέρει μια σχετική αυτονομία. Στο τομέα της παραγωγής δημιουργούμε τρία βασικά κλιμακοστάσια. Τα δύο πρώτα εξυπηρετούν τους εργαζόμενους στα δύο επίπεδα της παραγωγής και μαζί με το τρίτο λειτουργούν για λόγους πυρασφάλειας ως έξοδοι κινδύνου.

Στο επίπεδο της διαδρομής συγκεντρώνονται όλες οι λειτουργίες που εξυπηρετούν τον επισκέπτη. Μέσω μιας ξύλινης γέφυρας σε συνέχεια του μονοπατιού, ο επισκέπτης ξεκινώντας από την υποδοχή περνάει διαδοχικά από τους χώρους παραγωγής για να φτάσει στο χώρο της γευσίγνωσης, ο οποίος μέσω μεγάλων υαλοστασίων καθράρει τη θέα προς τον κόλπο του Αργοστολίου. Ένα μεγάλο τοίχιο υποστηρίζει τον όγκο που μοιάζει να αιωρείται και ταυτόχρονα διαχωρίζει τον κυρίως χώρο του μπαρ από τους βοηθητικούς. Το δημόσιο κομμάτι του κτηρίου συμπληρώνεται από μία μεγάλη υπαίθρια σκάλα που δίνει τη δυνατότητα να παρακάμψει κανείς το τμήμα της παραγωγής. Στο σημείο αυτό, ο λόφος ακολουθώντας την πορεία της σκάλας, οδηγεί τον επισκέπτη στον πρόβολο που στεγάζει τη γευσίγνωση. Έπειτα ο επισκέπτης μπορεί να εισέλθει στο πωλητήριο και να προμηθευτεί τοπικά προϊόντα. Τέλος, καταλήγει στο διάωροφο εστιατόριο. Για το σχεδιασμό του κτηρίου του εστιατορίου εμπνευστήκαμε και πάλι από τα κτίσματα του χωριού, στην πίσω όψη των οποίων συχνά είναι εμφανής ο βράχος εσωτερικά. Έτσι κι εδώ, αφήνουμε το βράχο να εισχωρήσει μέσα στο κτήριο, ενώ τα μεγάλα υαλοστάσια μπορούν να ανοίξουν εντελώς και να κάνουν το κλειστό χώρο ημιυπαίθριο.

Η διαμόρφωση ενός υπαίθριου χώρου εκατέρωθεν της διαδρομής με ανεμπόδιση θέα μπορεί να αξιοποιηθεί για τη διεξαγωγή εκδηλώσεων. Η διαδρομή διαπερνά το τελευταίο τοίχιο σχηματίζοντας ένα μικρό εξώστη, στον οποίο κανείς μπορεί να δει τον οικισμό να ξεπροβάλλει μέσα από τη φύση. Μέσω μιας μεγάλης σκάλας, ο επισκέπτης οδηγείται ξανά στο μονοπάτι του χωριού. Επιθυμούσαμε η διαδρομή να είναι μια ελαφριά κατασκευή που τρυπάει τους βαριούς όγκους. Για το λόγο αυτό, επιλέγουμε μεταλλικό σκελετό με ξύλινο δάπεδο και επένδυση με ξύλινες περσίδες, οι οποίες δίνουν μια αίσθηση συνέχειας στη διαδρομή και παράλληλα προσφέρουν και ηλιοπροστασία. Οι περσίδες αυτές δημιουργούν πυκνώματα και αραιώματα για να ορίσουν την κίνηση στα επιμέρους σημεία. Για παράδειγμα, στην είσοδο δημιουργούν μια ομαλή μετάβαση από το έξω στο μέσα και στον υπαίθριο χώρο δίπλα στο εστιατόριο αραιώνουν για λόγους διαμπερότητας και θέασης. Στα δώματα των χώρων που αφορούν την παραγωγή η διαδρομή περικλείεται με γυαλί, στο οποίο ορισμένα τμήματα ανοίγουν για φυσικό αερισμό.

Στην κάτοψη δωματίων γίνεται διακριτή η σχέση των όγκων που αναδύονται από το έδαφος με αυτούς που ξεχωρίζουν από το λόφο. Οι όγκοι που έχουν φυτεμένο δώμα είναι αυτοί που αφορούν την παραγωγή και την εκπαίδευση και οι τοίχοι τους επενδύονται με πέτρα από τους πεσμένους τοίχους των ερειπίων, κατά όμοιο τρόπο με τις αναβαθμίδες του εδάφους. Μια σειρά από μακρόστενους φεγγίτες που ξεκινούν από τα δώματα και γυρνάνε στις όψεις προσφέρει τον αναγκαίο φυσικό φωτισμό. Αντίθετα, στους όγκους που εκμεταλλεύονται τη θέα, το σπλισμένο σκυρόδεμα είναι εμφανές. Οι χώροι αυτοί διαθέτουν μεγάλα υαλοστάσια που προσανατολίζονται προς τη θάλασσα.

Στη διαμήκη τομή φαίνεται η καθ' ύψος οργάνωση του κτηριακού συνόλου. Διακρίνεται για ακόμα μια φορά η διάσπαση των όγκων σε επιμέρους ενότητες. Επιπλέον, φαίνεται η σχέση με το έδαφος σε διαφορετικά επίπεδα ανάλογα με τη λειτουργία, όπως αντίστοιχα συμβαίνει και στο παλιό χωριό (κατωί).

Κάτοψη διαδρομής ±0.00

επιστάθια

υπαθριος χώρος

παλμηθρια

γυμνασια

παράγωνη κρασιου

φάρμακη/εμφυτευση

παράγωνη λαδιου

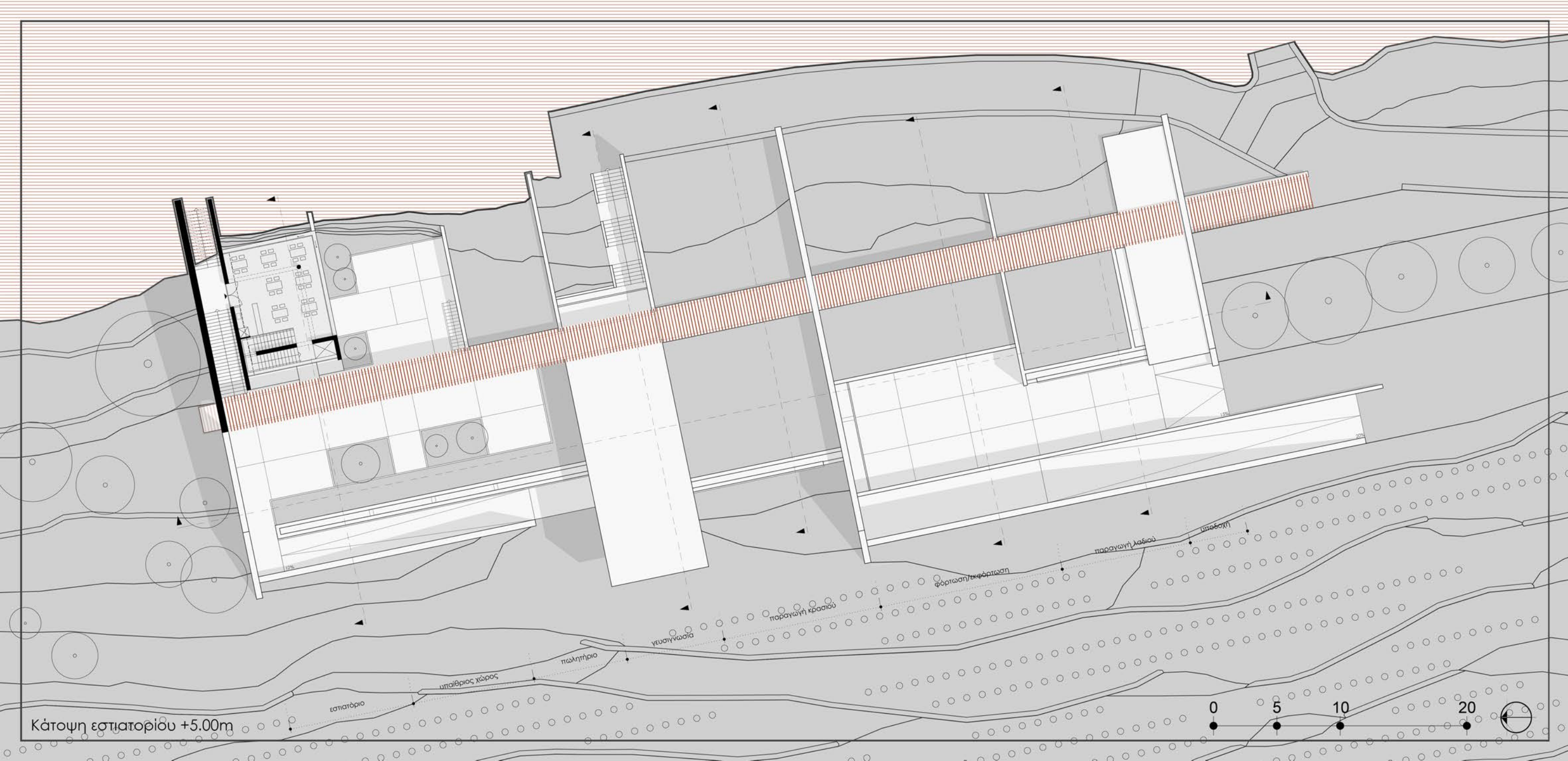
υπαθρηση

Κάτοψη υπογείου-παραγωγής -6,80m

Κάτοψη εστιατορίου +5.00m

εστιατόριο

υπαίθριος χώρος

πωλητήριο

γευσιγναστιά

παραγωγή κρασιού

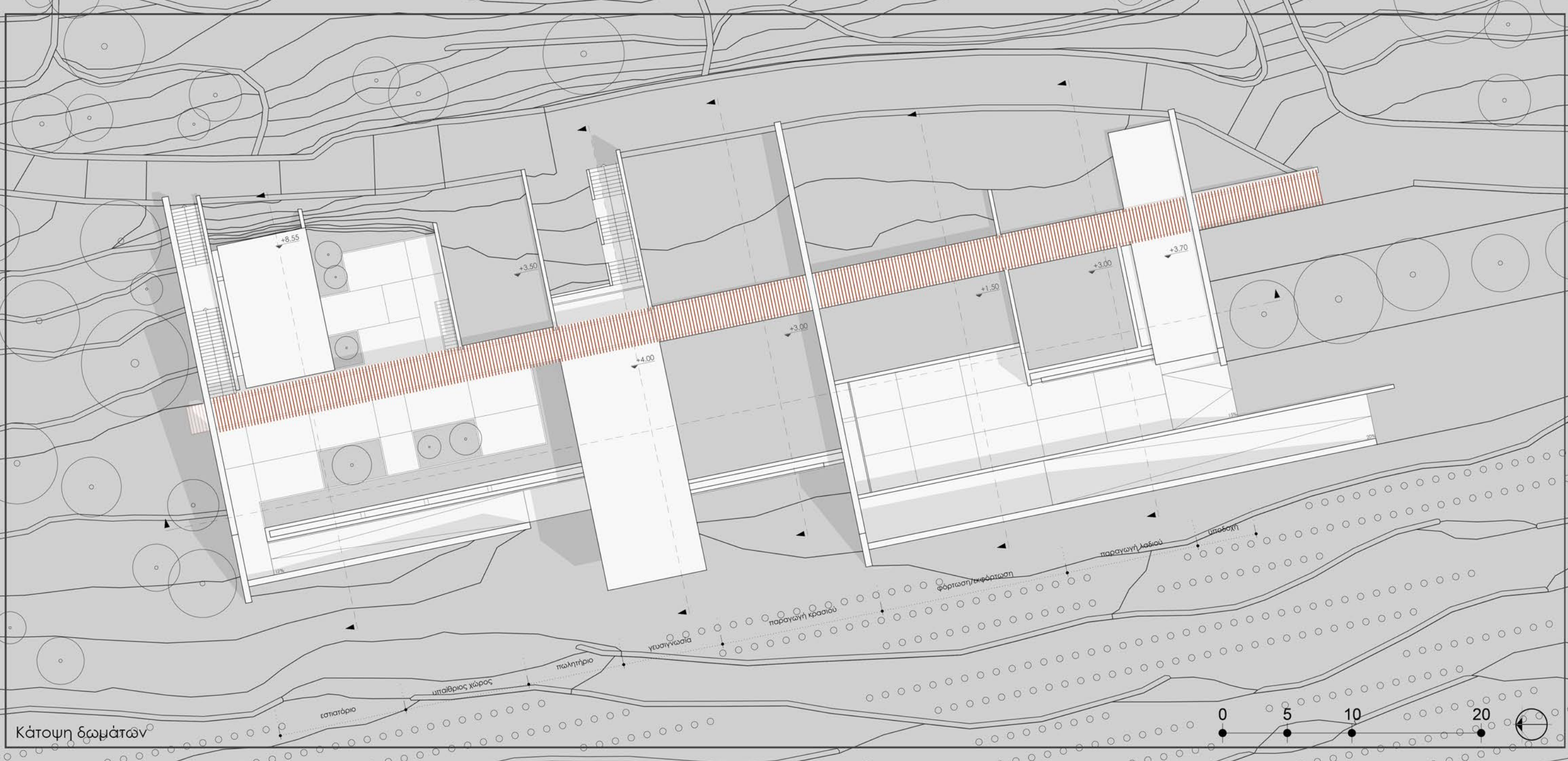
φορτώση/αεφόρτωση

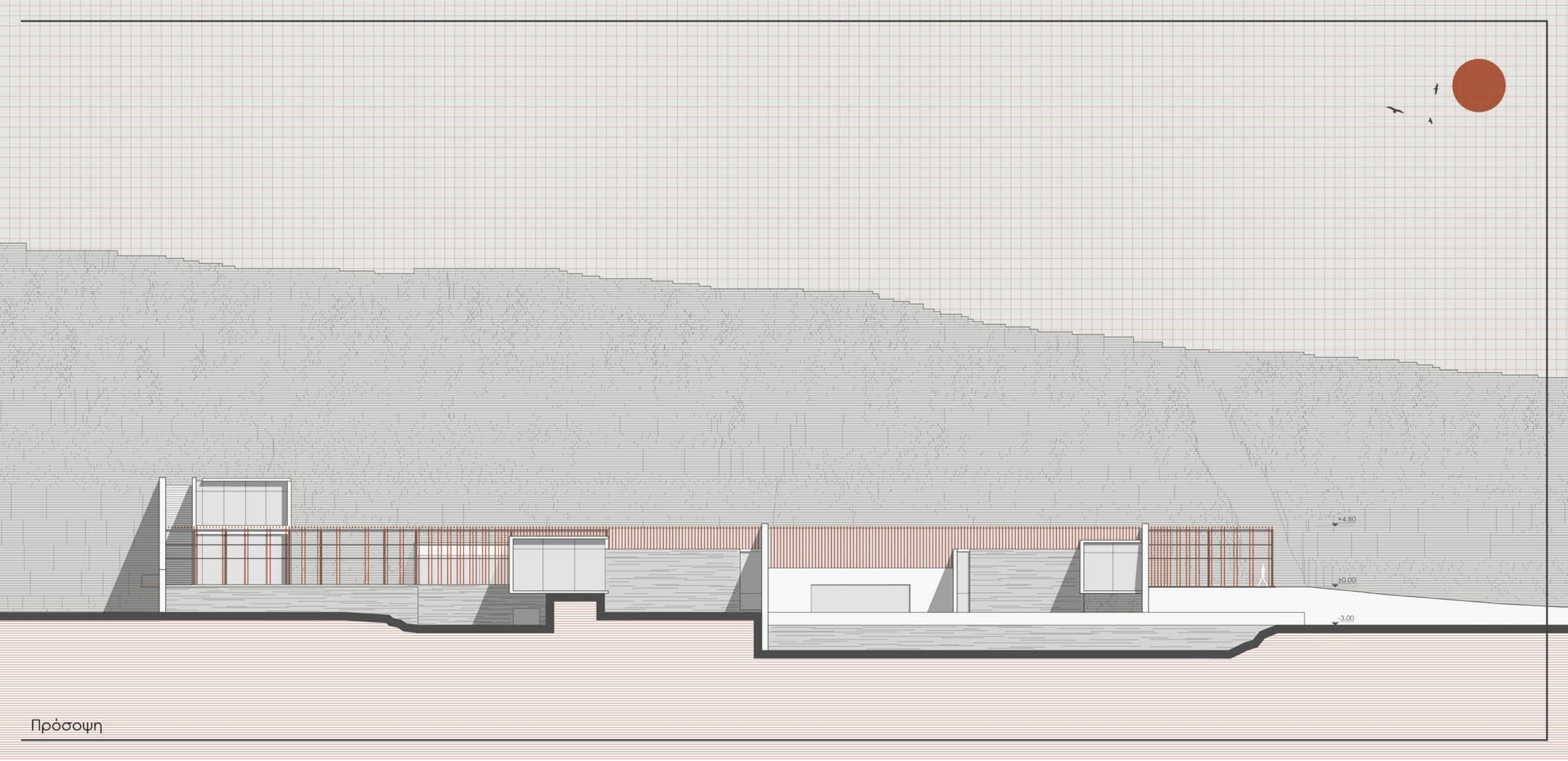
παραγωγή λάδιου

υπεύθυνη

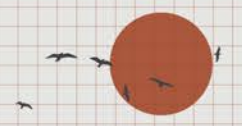

Κάτοψη δωματών

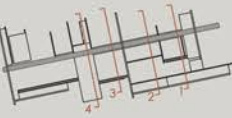
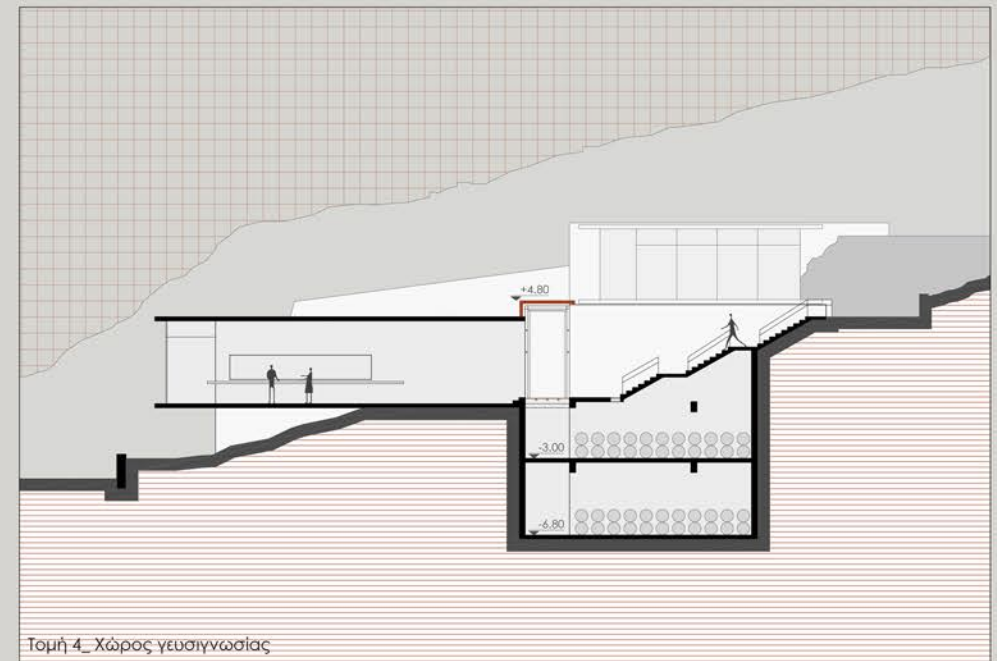
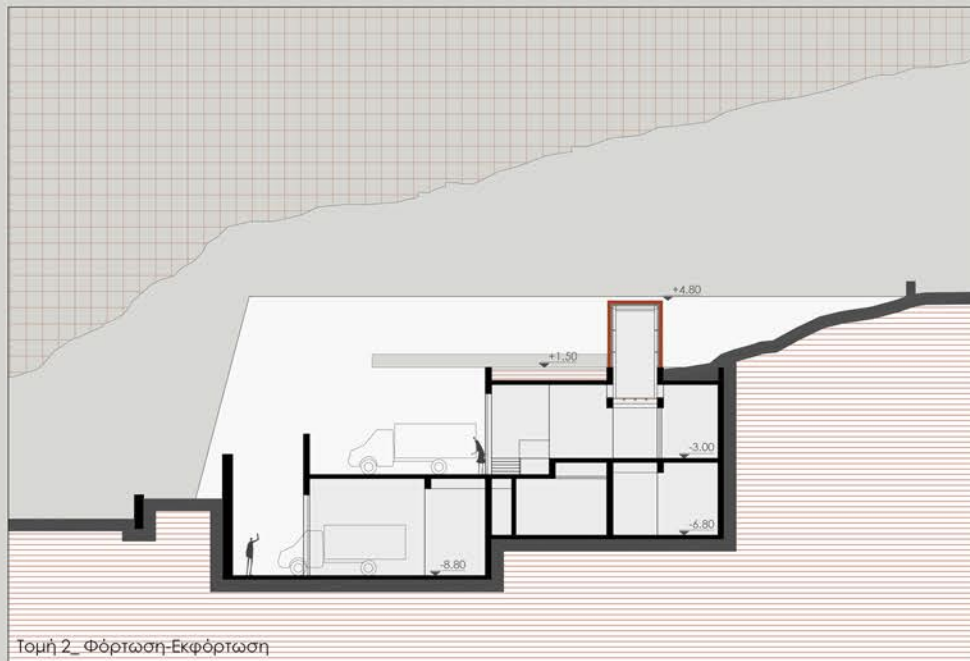
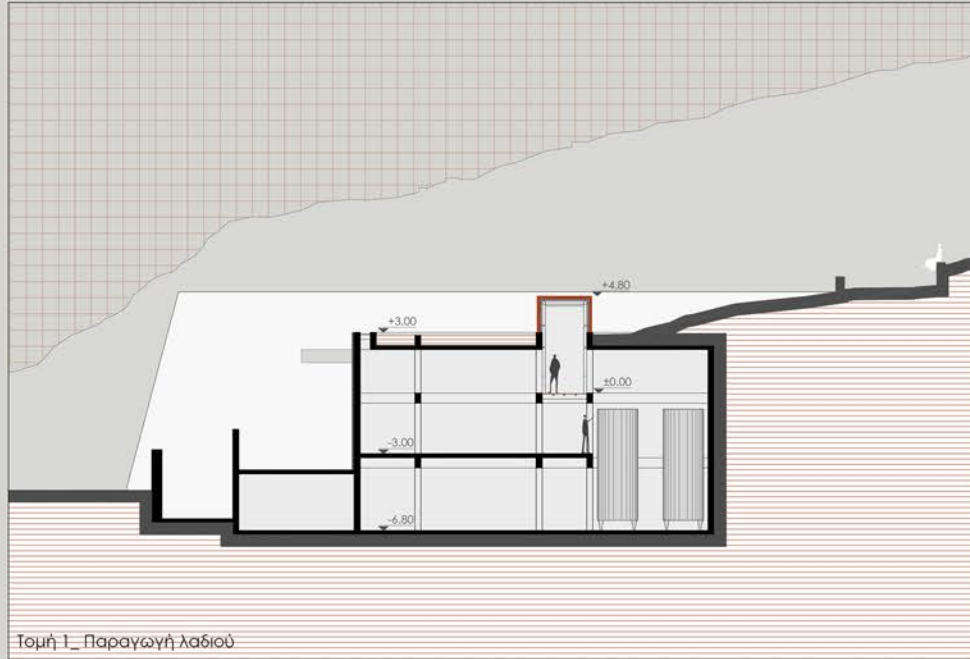

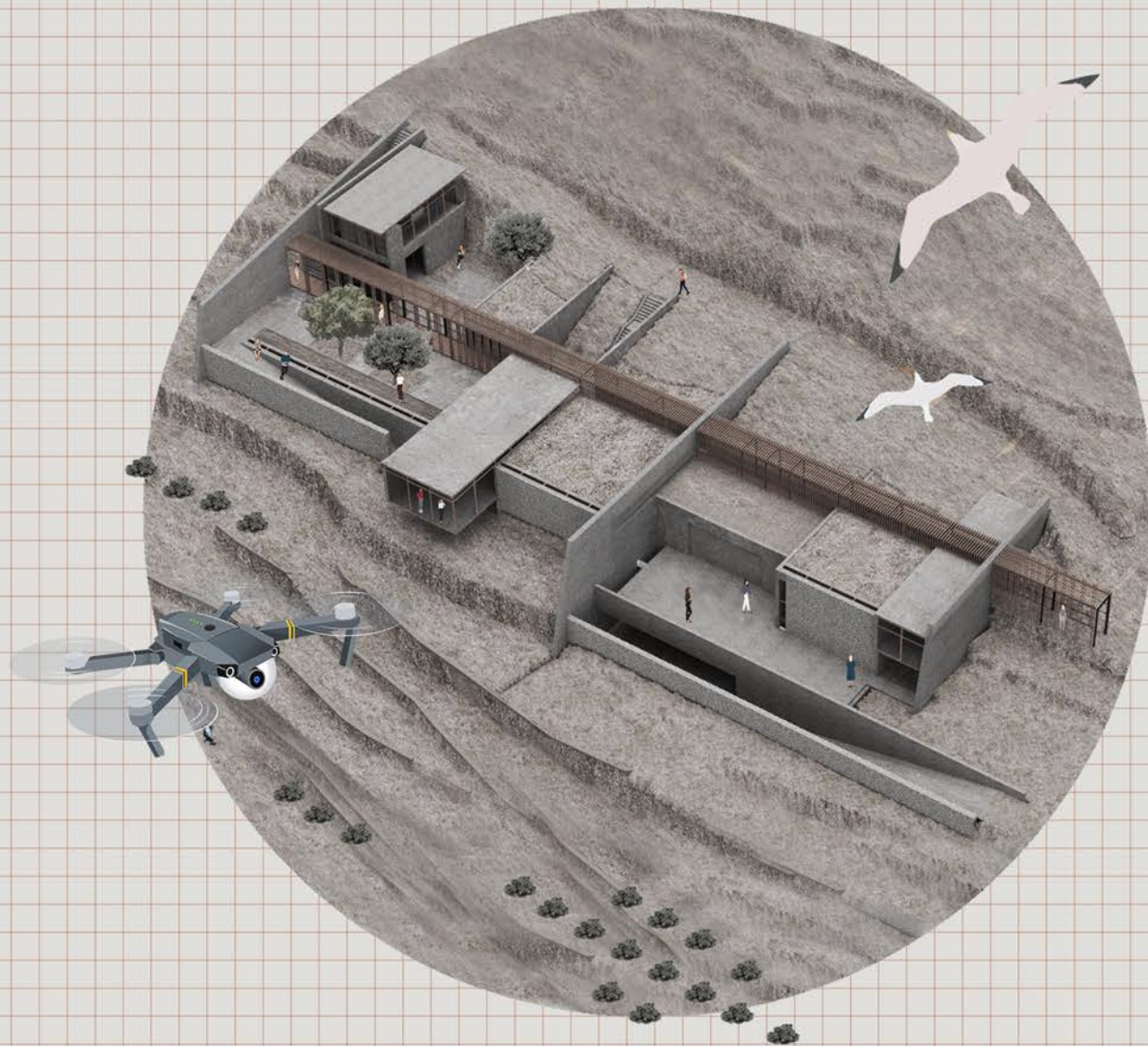

Πρόσοψη

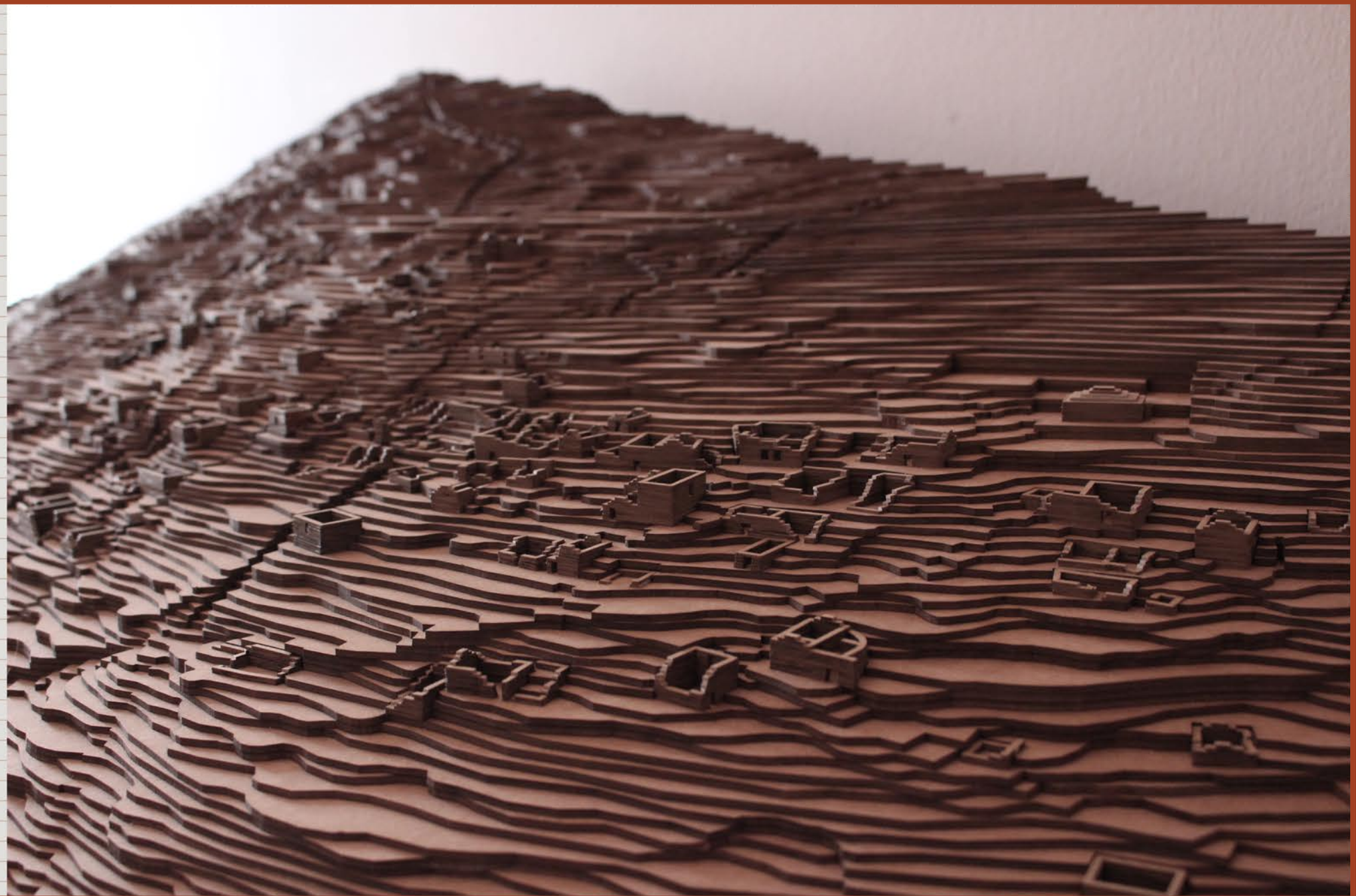
Διαμήκης τομή

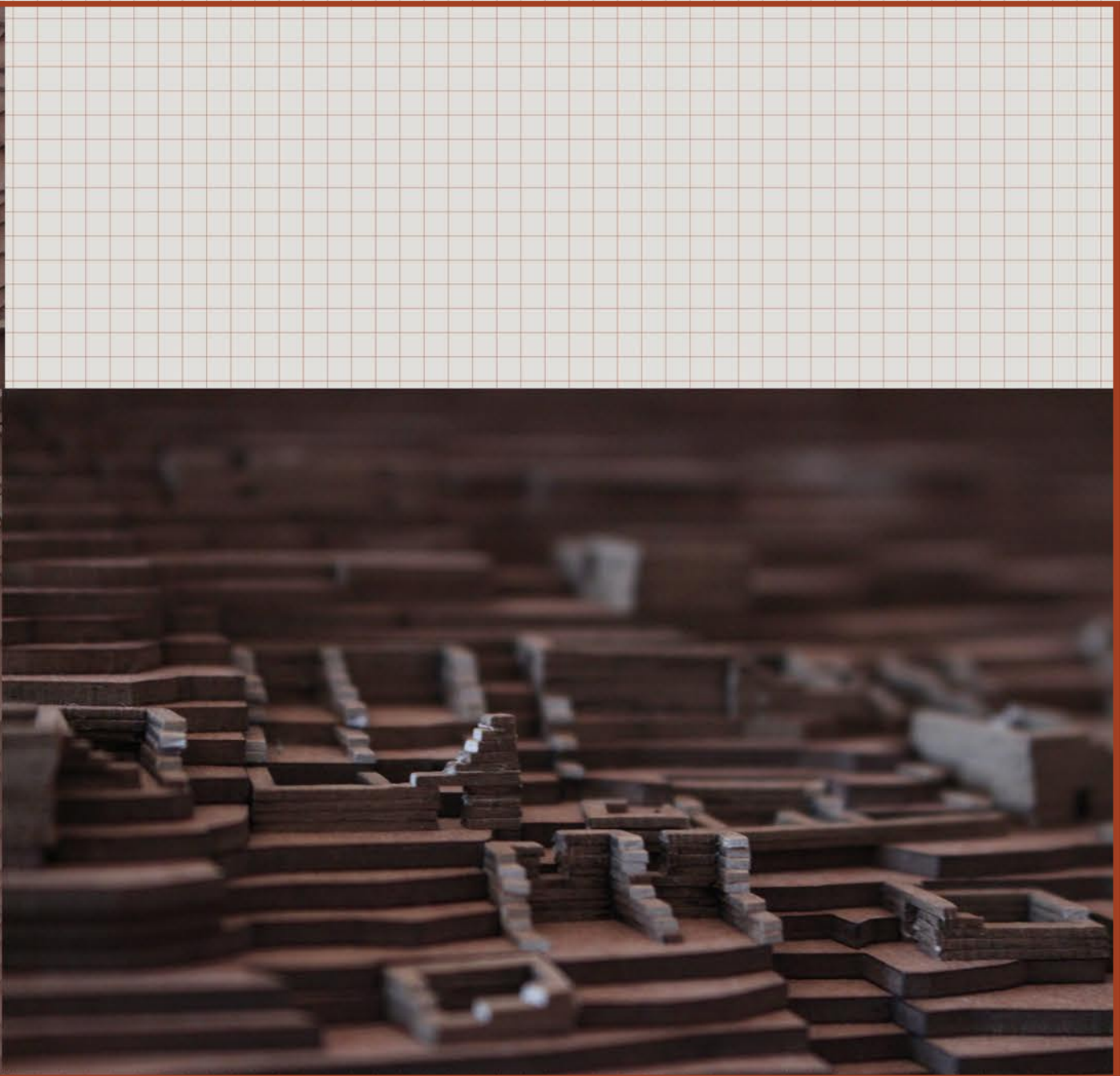

Φωτογραφίες προπλασμάτων

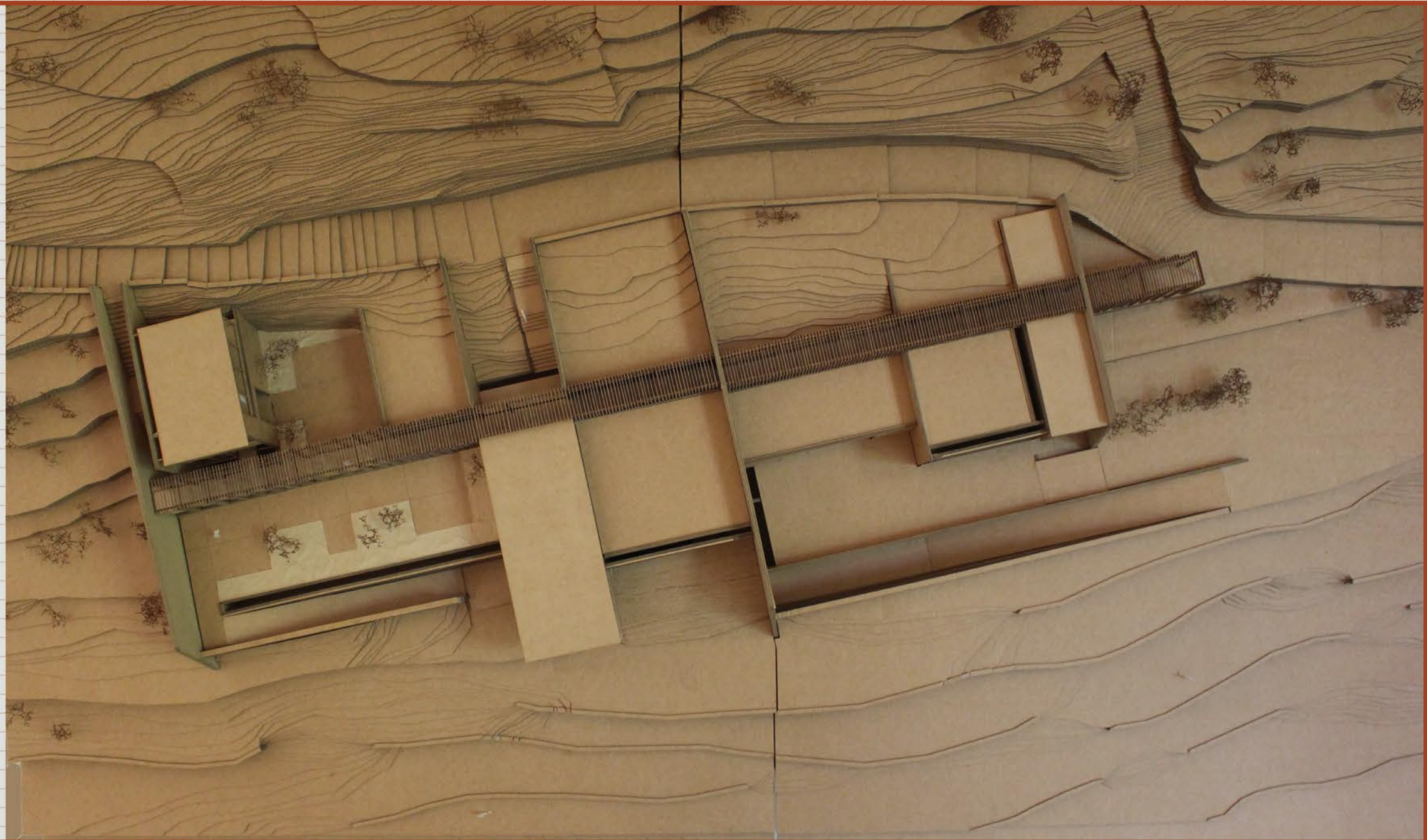
Μακέτα 1:500

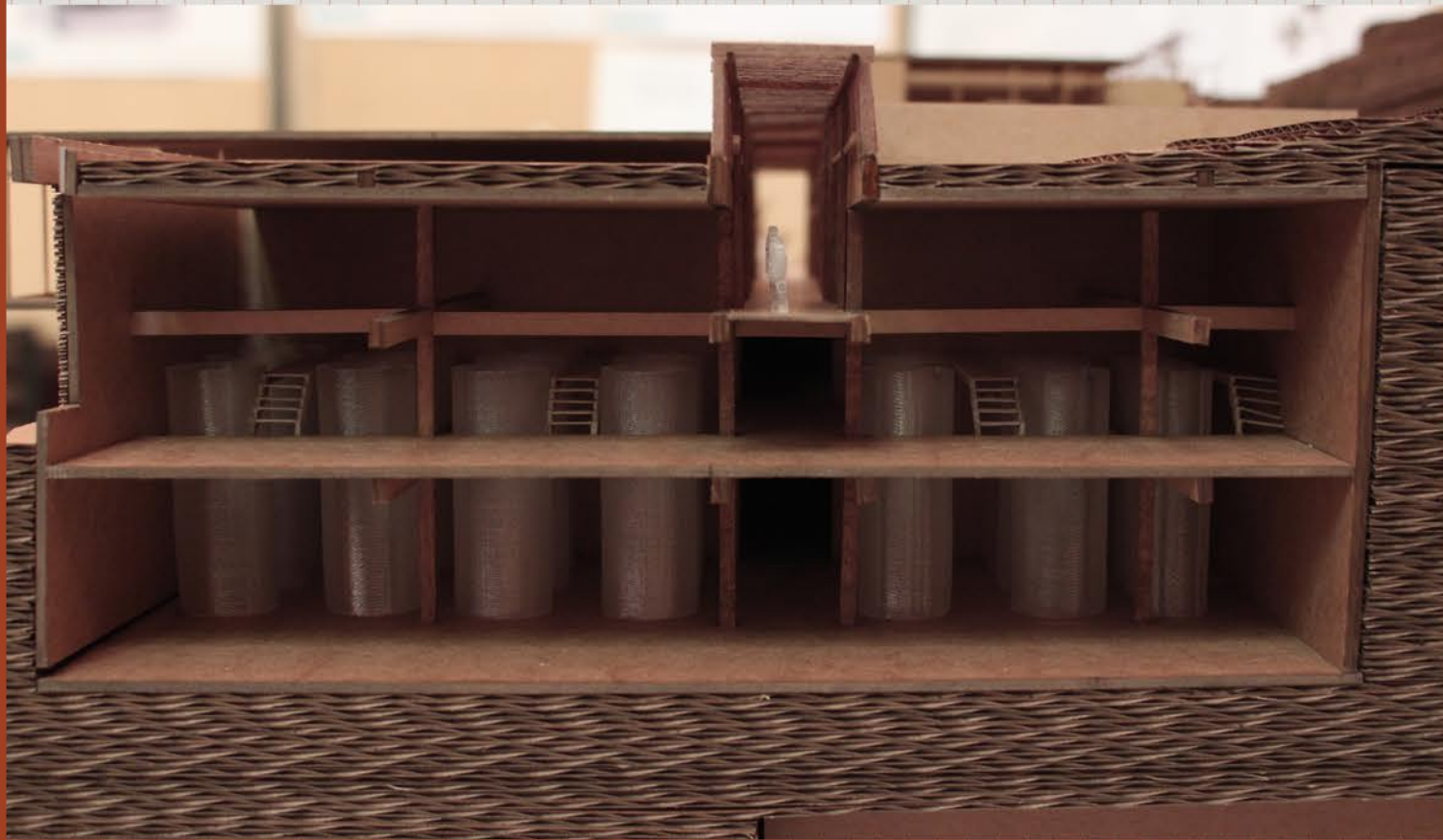

Φωτογραφίες προπλασμάτων

Μακέτα 1:100

Επίλογος

Η λύση αυτή επιδιώκει να προσεγγίσει ένα βιώσιμο σχεδιασμό για την αναβίωση του οικισμού σε στάδια, με βασική αφετηρία το νέο κέντρο που δημιουργούμε. Η πρόταση αποβλέπει στο να προσφέρει στον τόπο συνολικά, αναβαθμίζοντας τομείς όπως αυτός της εργασίας δημιουργώντας νέες θέσεις απασχόλησης (το νέο κτήριο θα απασχολεί περίπου 25 άτομα) και του τουρισμού αναδεικνύοντας τα παλιά Φάρσα σε έναν προορισμό προς ανακάλυψη.

Επιπλέον, αποτελεί ένα κίνητρο επιστροφής των νέων στο νησί μέσω της άμεσης επαφής με τον πρωτογενή τομέα που προσφέρει το Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων. Μέσω όλων των προηγούμενων, η περιοχή παρέμβασης αποκτά έναν υπερτοπικό χαρακτήρα χωρίς να αλλοιώνεται η αυθεντικότητά του.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε
ξεχωριστά όλους όσους συνέβαλαν στην
εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής και ιδιαίτερα:

- Τους καθηγητές μας, κυρία **Ρίβα Λάββα** και κύριο **Σταύρο Γυφτόπουλο** για όλη τη βοήθεια.
- Τους φίλους μας **Άννα, Δημήτρη, Απόστολο, Ελίνα, Ιωάννα** που είναι πάντα δίπλα μας.
- Τους **κατοίκους** των νέων Φάρσων που μας διηγήθηκαν τις προσωπικές ιστορίες τους.
- Τις **οικογένειές** μας που μοιράστηκαν το άγχος μας και μας στηρίζουν καθημερινά.